

४७
वा

वार्षिक अहवाल

२०१८ - १९

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ
दापोली ४१५ ७१२, जि. रत्नागिरी (महाराष्ट्र)

◆ वार्षिक अहवाल संपादन समिती

डॉ. पी. एम. हळदणकर, संशोधन संचालक	:	अध्यक्ष
डॉ. एन. बी. गोखले, संशोधन उपसंचालक (कृषि)	:	सदस्य
डॉ. एस. आर. तोरणे, संशोधन उपसंचालक (कृषि अर्थ)	:	सदस्य
डॉ. एम. एस. करमरकर, सहाय्यक प्राध्यापक	:	सदस्य सचिव

◆ प्रकाशक

डॉ. पी. ए. सावंत,
कुलसचिव,
डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली, जि. रत्नागिरी

◆ संकलन सहाय्य व अक्षर जुळवणी

श्री. एन. एस. विचारे
श्री. ए. एस. दगडखैर, लघुलेखक

◆ मुद्रक

मे.
श्री. वक्रतुंड प्रिंटींग प्रेस
मु. कोंकबाआळी, पो. ता. दापोली, जि. रत्नागिरी.

४७^{वा}

वार्षिक अहवाल

| २ | ० | १ | ८ - १ | ९ |

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ
दापोली ४१५ ७१२, जि. रत्नागिरी (महाराष्ट्र)

डॉ. एस. डी. सावंत,
कुलगुरु,
डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली, जि. रत्नागिरी.

मनोगत

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि. रत्नागिरीचा ४७ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना मला आनंद होत आहे. सन २०१८-१९ या वर्षात कृषि विद्यापीठाने शिक्षण, संशोधन आणि विस्तार शिक्षण क्षेत्रात केलेल्या प्रमुख योगदानाची यात समीक्षा केली आहे.

कोकण विभागाचे हवामान व भौगोलिक परिस्थिती लक्षात घेता विद्यापीठाने विविध ठिकाणी बरेचसे संशोधनात्मक प्रयोग व प्रकल्प आयोजित केले. अहवाल वर्षात पिकांच्या दोन सुधारित जाती भात- बीएम ४ (कर्जत शताब्दी), भेंडी - कोकण भेंडी आणि विविध विद्याशाखांकडून पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित २६ संशोधन निष्कर्ष 'संयुक्त कृषि संशोधन आणि विकास समिती- २०१९' द्वारे शिफारसीत करण्यात आले आहेत.

अहवाल वर्षात विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांनी विविध खेळ व क्रीडास्पर्धा उदा. २२ वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ क्रीडा महोत्सव २०१८ मुंबई विद्यापीठ, मुंबई, अखिल भारतीय आंतर-कृषि-विद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा, पंजाब कृषि विद्यापीठ, लुधियाना (पंजाब), इ. मध्ये कौशल्य दाखविले. 'मयूरपंख', 'इंद्रधनुष्य' या सांस्कृतिक कार्यक्रमांत विद्यार्थ्यांचे प्रदर्शन उल्लेखनीय होते. आंतर महाविद्यालयीन आणि आंतर विद्यापीठ संशोधन समारंभ 'आविष्कार' मध्ये विद्यार्थ्यांनी संशोधन प्रकल्प सादर केले.

सादर अहवाल वर्षात संलग्न व घटक महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी 'राष्ट्रीय सेवा योजना' कार्यक्रमांतर्गत 'स्वयंसेवक' म्हणून नोंदणी केली आणि रक्तदान व आरोग्य तपासणी शिबीर, वृक्षारोपण, स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत श्रमदान अशा विविध कार्यक्रमांचे देखणे आयोजन केले.

शेतकरी व कृषि उद्योजकांपर्यंत सुधारित कृषि तंत्रज्ञान पोहोचविण्यासाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम, शेतकरी मेळावे, पीक प्रात्यक्षिके, शेतकरी-शास्त्रज्ञ मंच, चर्चासत्रे, कार्यशाळा आणि अन्य विस्तार कार्यक्रमांचे आयोजन करून विद्यापीठाने उल्लेखनीय कार्य केले.

उपरोक्त सर्व कार्यक्रम, स्पर्धा, उत्सव, उपक्रमांच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी महाराष्ट्र राज्याचे महामहिम राज्यपाल महोदय, विद्यापीठाचे माननीय प्रतिकुलपती आणि महाराष्ट्र राज्याचे कृषिमंत्री, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे आणि भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली यांचे अविरत उत्तेजन आणि सहकार्य लाभले. त्यांच्या उदार मदतीमुळे विद्यापीठ भरीव प्रगती करू शकले. मी त्या सर्वांप्रती कृतज्ञता व्यक्त करतो. विद्यापीठाचे सर्व अधिकारी, कर्मचारी यांनी केलेले सामूहिक प्रयत्न आणि दिलेले योगदान याबद्दल मी त्यांना धन्यवाद देतो.

हा वार्षिक अहवाल तयार करण्यासाठी संशोधन संचालक आणि त्यांच्या सर्व सहकाऱ्यांनी घेतलेल्या परिश्रमाबद्दल मी त्यांना मनस्वी धन्यवाद देतो.

स्थळ : दापोली
दिनांक : १०/०१/२०२०

(डॉ. एस. डी. सावंत)
कुलगुरु

कार्यकारी परिषद सदस्य

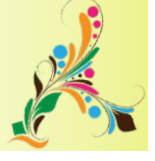
<p>डॉ. तपस भट्टाचार्य, मा. कुलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दिनांक: ०६/११/२०१५ ते ३१/०८/२०१८)</p>	<p>डॉ. के.विश्वनाथा, मा. कुलगुरु (अतिरिक्त पदभार) डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दिनांक: ०१/०९/२०१६ ते १५/०३/२०१९)</p>
<p>डॉ. संजय सावंत मा. कुलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>	<p>कृषि संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, के. बी. जोशी मार्ग, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ००५. (कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे प्रतिनिधी) (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>
<p>प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त यांचे कार्यालय, आरे कॉलनी वसाहत, गोरेगांव, मुंबई- ४०० ०६५. (आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे प्रतिनिधी) (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>	<p>संचालक, फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, नरवीर तानाजीवाडी रोड, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ००५. (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>
<p>अपर प्रधान मुख्य वन संरक्षक, सर्वे नं. ९७, वनभवन, ४ था मजला, भांबुर्डा, शेळी मेंढी फार्म आवार, गोखलेनगर, पुणे ४११ ०१६ (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>	<p>प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, मुंबई विभाग यांचे कार्यालय, कोकण भवन, ५ वा मजला, नवी मुंबई ४०० ६१४ (आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास, मुंबई यांचे प्रतिनिधी) (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>
<p>आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, तारापोरवाला मत्स्यालय, नेताजी सुभाष रोड, मुंबई ४०० ००२. (दिनांक : १६/०३/२०१९ पासून पुढे)</p>	<p>संचालक, विस्तार शिक्षण डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दि. २३/०१/२०१७ ते दि. २२/०१/२०१९)</p>
<p>संशोधन संचालक, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दिनांक : २३/०१/२०१९ पासून पुढे)</p>	<p>अधिष्ठाता (कृषि), डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दि. २३/०१/२०१७ ते दि. २२/०१/२०१९)</p>
<p>अधिष्ठाता (कृषि अभियांत्रिकी विद्याशाखा), डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली (दिनांक : २३/०१/२०१९ पासून पुढे)</p>	<p>श्री. निरजंन वसंत डावखरे, विधानपरिषद सदस्य (दि. २१/०९/२०१८ ते दि. ०७/०७/२०२४) अथवा विधानपरिषदेचे सदस्य असेपर्यंत</p>
<p>श्री. एस. एन. झा. सहाय्यक महानिदेशक (पीई) भाकृअप, नवी दिल्ली (दि. ०३/१०/२०१७ ते दि. ०३/१०/२०२०)</p>	<p>डॉ. शामकांत वामनराव जहागिरदार, मधु मालती अपार्टमेंट, वाफरेवाडी, पठारपेठ अकोला (दि. १२/०९/२०१६ ते दि. ११/०९/२०२०)</p>
<p>श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, विधानपरिषद सदस्य (दि. १४/११/२०१८ ते दि. ०६/०६/२०२०) अथवा विधानपरिषदेचे सदस्य असेपर्यंत</p>	<p>श्री. संजय केळकर, विधानसभा सदस्य, ६०४ लक्ष्मी-नारायण टॉवर, विठ्ठल सेना, दत्त मंदिर कंपाउंड जवळ, नौपाडा, जि. ठाणे (प.) ४०० ६०२. (दि. २१/१२/२०१५ ते दि. २१/१०/२०१९)</p>
<p>श्री. राजन साळवी, विधानसभा सदस्य, १२७४, आशीर्वाद, तेली आळी, ता.जि. रत्नागिरी ४१५६१२. (दि. २१/१२/२०१५ ते दि. २१/१०/२०१९)</p>	<p>श्री. संजय वसंत कदम, विधानसभा सदस्य, मु.पो. चिंचघर (प्रभुवाडी), ता. खेड, जि. रत्नागिरी. (दि. २१/१२/२०१५ ते दि. २१/१०/२०१९)</p>

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१.	प्रस्तावना	०१
२.	शिक्षण व विद्यार्थी कल्याण	
	२.१ शिक्षण	०५
	२.२ ग्रंथालय	१७
	२.३ विद्यार्थी कल्याण	२५
३.	संशोधन	
	३.१ हवामान व पीक परिस्थिती	२९
	३.२ संशोधन शिफारसी	३३
	३.२.१ विकसित व प्रसारित केलेले पिकांचे वाण	३३
	३.२.२ पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित संशोधन शिफारसी	३५
	अ) नैसर्गिक साधन संपत्ती व्यवस्थापन	३५
	ब) उद्यानविद्या	३७
	क) पशू आणि मत्स्य विज्ञान	३७
	ड) पीक संरक्षण	३९
	इ) कृषि अभियांत्रिकी	३९
	ई) सामाजिक शास्त्रे	४१
४.	विस्तार शिक्षण	४३
५.	विद्यापीठ प्रशासन	
	५.१ विद्यापीठ अधिकारी	५५
	५.२ विद्यापीठ प्राधिकरणे	५९
	५.३ विद्यापीठ कर्मचारी नियुक्त्या	६१
	५.४ सेवानिवृत्त अधिकारी	६१
	५.५ एकूण विद्यापीठ कर्मचारी	६३
	५.६ विद्यापीठाचे आर्थिक समालोचन	६७
	५.७ मूलभूत सुविधांची निर्मिती	६७
६.	परिशिष्टे	
	१. बियाणे उत्पादन	७३
	२. कलमे/रोपे उत्पादन	७३
	३. कृषि अवजारे उत्पादन व विक्री	७५
	४. कृषि यंत्रे व अवजारांची चाचणी	७७

१. प्रस्तावना

कोकण विभागाच्या कृषि शिक्षण, कृषि संशोधन आणि कृषि विस्तार विषयक गरजांच्या पूर्ततेसाठी महाराष्ट्र शासनाने, महाराष्ट्र अधिनियम १९७२ अन्वये, १८ मे १९७२ रोजी दापोली येथे कोकण कृषि विद्यापीठाची स्थापना केली. त्यानुसार पालघर, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग या पाच जिल्ह्यांचा आणि बृहन्मुंबईचा विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्र समावेश आहे. येथील भूप्रदेश डोंगराळ असून त्याला ७२० कि.मी. लांबीचा समुद्र किनारा लाभला आहे. जून ते सप्टेंबर या कालावधीत येथे सुमारे २००० ते ४००० मी.मी. एवढा पाऊस पडतो. संपूर्ण वर्षभर येथील हवामान उबदार व दमट असते.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठांतर्गत कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी अशा तीन विद्याशाखा आहेत. कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी विद्याशाखेत पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम राबविले जातात. कृषि महाविद्यालय, कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय आणि वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली येथे असून रत्नागिरी येथे मत्स्य महाविद्यालय, मुळदे ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग येथे उद्यानविद्या महाविद्यालय व रोहा, जि. रायगड येथे काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था कार्यरत आहेत. विद्यापीठाच्या उत्तर आणि दक्षिण कोकण सागरी भागात एकूण सोळा संशोधन केंद्रे कार्यरत आहेत. त्यापैकी प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ले आणि प्रादेशिक कृषि संशोधन केंद्र, कर्जत ही प्रमुख संशोधन केंद्रे आहेत. रोहा, जि. रायगड आणि लांजा, जि. रत्नागिरी येथे कृषि पदविका अभ्यासक्रम घेतला जातो. तसेच एक वर्ष कालावधीचा माळी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम दापोली व पालघर येथे शिकविला जातो. मत्स्य अभियांत्रिकी शाखेतील ३ वर्षांचा पदविका अभ्यासक्रम मत्स्य महाविद्यालय, रत्नागिरी येथे कार्यान्वित करण्यात आला आहे.

कोकण विभागात चार कृषि विज्ञान केंद्रे कार्यरत असून त्यापैकी दोन कृषि विज्ञान केंद्रे विद्यापीठाच्या अधिपत्याखाली असून दोन कृषि विज्ञान केंद्रे स्वयंसेवी संस्था चालवितात. या विद्यापीठांतर्गत सात कृषि महाविद्यालये, एक उद्यानविद्या महाविद्यालय, एक कृषि अभियांत्रिकी महाविद्यालय, दोन कृषि पणन व व्यवस्थापन महाविद्यालये, चार अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालये व चार कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालये विनाअनुदान तत्वावर खाजगी संस्थांमार्फत चालविली जातात. तसेच ३४ खाजगी विनाअनुदानित कृषि तंत्रनिकेतन आहेत. या विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र व शक्तिस्थाने सोबतच्या नकाशात दिलेली आहेत.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाच्या ४७ व्या वार्षिक अहवालात १ एप्रिल २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ पर्यंतचा कालावधी अंतर्भूत आहे. या कालावधीत विद्यापीठाने केलेल्या शिक्षण, संशोधन व विस्तार तसेच इतर विविध कार्यांचा आढावा या वार्षिक अहवालात देण्यात आलेला आहे.

1. INTRODUCTION

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli was established by Government of Maharashtra on 18th May 1972 with a view to fulfil the needs of Agricultural Education, Research and Extension in Konkan region of Maharashtra State. The jurisdiction of the University encompasses six districts viz. Palghar, Thane, Raigad, Ratnagiri, Sindhudurg and Greater Mumbai. The region has hilly terrains and extensive long seacoast of 720 km., which receives heavy rainfall ranging from 2000 to 4000 mm. mostly during June to September. The climate of the region is warm and humid almost throughout the year.

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli imparts instructions leading to undergraduate and post graduate degree programmes under Faculties of Agriculture, Fisheries and Agricultural Engineering and Technology. The College of Agriculture, College of Forestry and College of Agricultural Engineering and Technology are situated at Dapoli, College of Fisheries at Ratnagiri, College of Horticulture at Mulde, Tal. Kudal, Dist. Sindhudurg and Post Graduate Institute of Post Harvest Management at Killa-Roha, Dist. Raigad. The course, Diploma in Agriculture Technology is being conducted at Roha and Lanja and one year duration Mali Training Course at Dapoli and Palghar. Diploma in Fisheries Engineering, a course of three years duration has been started at College of Fisheries, Ratnagiri. Jurisdiction of the University is divided into South and North Konkan Coastal Zones in which sixteen research stations are functioning at different places. In Konkan region, four Krishi Vigyan Kendras; among them two directly working under the University and two to NGOs are in accordance with transfer of technology. Regional Fruit Research Station, Vengurle and Regional Agricultural Research Station, Karjat are the main research centres of the University. The University has extended affiliation to the private non grant colleges. There are total seven Agricultural colleges, one each Horticulture and Agril. Engineering colleges, two Agri-Business Management colleges and four colleges of Biotechnology and Food Technology. There are seven Colleges of Agriculture, one College of Horticulture, one College of Agricultural Engineering and Technology, two Colleges of Agricultural Marketing and Business Management, four Colleges of Food Technology and four Colleges of Agricultural Bio-technology are affiliated to the University and running on non-grant basis. There are thirty four Agri-polytechnic Schools affiliated to the University. The jurisdiction of the University and its major centres are shown in the map overleaf.

This 47th Annual Report of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli includes the information on education, research and extension education activities carried out from 1st April 2018 to 31st March, 2019.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र

उत्तर कोकण
सागरी विभाग

पालघर
ठाणे
मुंबई
बांद्रा
रायगड
पनवेल
कर्जत
रोहा
रेपोली
श्रीवर्धन

दक्षिण कोकण
सागरी विभाग

रत्नागिरी
वाकवली
आवाशी
दापोली
शिरगांव
भाटचे
झाडगांव
सिंधुदुर्ग
रामेश्वर
फोंडाघाट
मुळदे
निळेढी
वेंगुर्ले

Jurisdiction of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli, Dist. Ratnagiri

North Konkan Coastal Zone

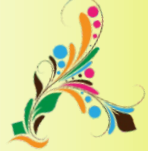
- Palghar
- Thane
- Mumbai
- Bandra
- Raigad
- Panvel
- Karjat
- Roha
- Repoli
- Shriwardhan

South Konkan Coastal Zone

- Ratnagiri
- Dapoli
- Wakavali
- Awashi
- Shirgaon
- Bhatye
- Zadgaon
- Sindhudurg
- Phondaghat
- Rameshwar
- Mulde
- Nileli
- Vengurle

२. शिक्षण व विद्यार्थी कल्याण

२.१ शिक्षण

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली मार्फत उच्च शिक्षणांतर्गत खालील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम राबविण्यात येतात.

अ) पदवी अभ्यासक्रम

१. बी.एस्सी. (कृषि)	२. बी.एस्सी. (उद्यानविद्या)
३. बी.एस्सी. (वनशास्त्र)	४. बी.एफ्.एस्सी.
५. बी.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	६. बी.टेक (अन्न तंत्रज्ञान)
७. बी.बी.एम्.	८. बी.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान)

ब) पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

१. एम्.एस्सी. (कृषि)	२. एम्. एस्सी. (उद्यानविद्या)
३. एम्.एस्सी. (वनशास्त्र)	४. एम्. एफ्. एस्सी.
५. एम्. टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	६. एम्. एस्सी. (पी.एच.एम)
७. एम्. एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान)	८. पीएच्. डी. (कृषि)
९. पीएच्. डी. (कृषि अभियांत्रिकी)	१०. पीएच्. डी. (मत्स्य)

२.१.१ पदवी/पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

अहवाल वर्षात विद्यापीठाच्या विविध विद्याशाखांमध्ये पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

२.१.१.१ घटक महाविद्यालये

अभ्यासक्रम		कालावधी (वर्षे)	प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी २०१८-१९	उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी २०१७-१८
१.	कृषि महाविद्यालय, दापोली			
	बी.एस्सी. (कृषि)	०४	१५६	१३४
	बी.एस्सी. (उद्यानविद्या)	०४	--	३८
	एम्.एस्सी. (कृषि)	०२	६४	८२
	एम्.एस्सी. (उद्यानविद्या)	०२	३३	१८
	एम्.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान)	०२	०४	०४
	पीएच्.डी. (कृषि)	०३	१९	२२
२.	वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली			
	बी.एस्सी. (वनशास्त्र)	०४	४०	२७
	एम्.एस्सी. (वनशास्त्र)	०२	--	११

2. EDUCATION AND STUDENTS WELFARE

2.1 Education

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli is imparting education to the following under-graduate and post-graduate programmes.

A) Under-graduate Degree programme

1) B.Sc. (Agri.)	2) B.Sc. (Hort.)
3) B.Sc. (For.)	4) B.F.Sc.
5) B.Tech. (Agri.Engg.)	6) B.Tech. (Food Technology)
7) B.B.A.	8) B.Sc. (Bio Technology)

B) Post-graduate Degree programme

1) M.Sc. (Agri.)	2) M.Sc. (Hort.)
3) M.Sc. (For.)	4) M.F.Sc.
5) M.Tech. (Agri.Engg.)	6) M.Sc. (PHM)
7) M.Sc. (Biotech)	8) Ph.D.(Agri.)
9) Ph.D. (Agri.Engg.)	10) Ph.D. (Fisheries)

2.1.1 Under-graduate/Post-graduate degree programme

During the report period, number of students admitted and passed out for various UG and PG programmes are as under.

2.1.1.1 Constituent Colleges

Sr. No.	Degree Programme	Period (Years)	No. of students admitted 2018-19	No. of students passed out 2017-18
1.	College of Agriculture, Dapoli			
	B.Sc.(Agri.)	4	156	134
	B.Sc.(Hort.)	4	-	38
	M.Sc.(Agri.)	2	64	82
	M.Sc.(Hort.)	2	33	18
	M.Sc.(Bio-tech.)	2	04	04
	Ph.D. (Agri.)	3	19	22
2.	College of Forestry, Dapoli			
	B.Sc.(Forestry.)	4	40	27
	M.Sc.(Forestry.)	2	-	11

३.	मत्स्य महाविद्यालय, शिरगांव, ता. जि. रत्नागिरी			
	बी.एफ्.एस्सी.	०४	३९	४९
	एम्.एफ्.एस्सी.	०२	१६	२६
	पीएच्.डी.	०३	०२	०२
४.	कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली			
	बी.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	०४	६३	६५
	एम्.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	०२	०७	०९
	पीएच्.डी. (कृषि अभियांत्रिकी)	०३	०१	०४
५.	काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा			
	एम्.एस्सी. (काढणीपश्चात व्यवस्थापन)	०२	०६	१७
६.	उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे, ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग			
	बी.एस्सी. (उद्यानविद्या)	०४	९१	५८

२.१.१.२ मान्यताप्राप्त खाजगी महाविद्यालये

अ. क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	कालावधी (वर्षे)	प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी २०१८-१९	उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी २०१७-१८
१.	गोविंदराव निकम कृषि महाविद्यालय, मांडकी-पालवण, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	१९०	१००
२.	बुधाजीराव मुळीक कृषि अभियांत्रिकी महाविद्यालय, मांडकी-पालवण, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	६०	६४
३.	कृषि महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	१२०	१२६
४.	छत्रपती शिवाजी कृषि महाविद्यालय, किलोस, जि.सिंधुदुर्ग	४	९०	५५
५.	शरदचंद्रजी पवार उद्यानविद्या महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	८०	८१
६.	शरदचंद्रजी पवार अन्नतंत्र महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	८०	७१
७.	श्री. एस. एस. पाटील कृषि पणन व व्यवसाय व्यवस्थापन महाविद्यालय, पनवेल, जि. रायगड	४	--	२३
८.	शरदचंद्रजी पवार कृषि महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	१९४	११८
९.	अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	७३	७५
१०.	कृषि व्यवसाय व्यवस्थापन महाविद्यालय, किलोस, सिंधुदुर्ग	४	--	३४
११.	कृषि महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	११०	८६

3. College of Fisheries, Ratnagiri				
	B.F.Sc.(Fish.)	4	39	49
	M.F.Sc.(Fish.)	2	16	26
	Ph.D.(Fish)	3	02	02
4. College of Agriculture Engg. & Tech. , Dapoli				
	B.Tech. (Agri. Engg.)	4	63	65
	M.Tech. (Agri. Engg.)	2	07	09
	Ph.D. (Agri. Engg.)	3	01	04
5. P.G. Institute for Post Harvest Management, Roha				
	M.Sc.(PHM)	2	06	17
6. College of Horticulture, Mulde, Dist. Sindhudurg				
	B.Sc.(Hort.)	4	91	58

2.1.1.2 Recognised private Colleges

Sr. No.	Degree Programme	Period (Years)	No. of students admitted 2018-19	No. of students passed out 2017-18
1.	Govindraoji Nikam College of Agriculture, Mandki Palvan, Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	190	100
2.	Budhajirao Mulik College of Agril Engg. & Tech., Mandki, Dist. Ratnagiri	4	60	64
3.	College of Agriculture, Saralgaon, Tal. Murbad, Dist. Thane	4	120	126
4.	Chatrapati Shivaji College of Agriculture, Kirlos, Dist. Sindhudurg	4	90	55
5.	Sharadchandraji Pawar College of Horticulture, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	80	81
6.	Sharadchandraji Pawar College of Food Technology, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	80	71
7.	Shri S.S. Patil, College of Agril. Marketing and Business Management, Rasayani, Panvel, Dist. Raigad	4	--	23
8.	Sharadchandraji Pawar College of Agriculture, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	194	118
9.	College of Food Technology, Saralgaon, Dist. Thane	4	73	75
10.	College of Agril. Marketing and Business Management, Kirlos, Dist. Sindhudurg	4	--	34
11.	College of Agriculture, Sangulwadi, Dist. Sindhudurg	4	110	86

अ. क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	कालावधी (वर्षे)	प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी २०१८-१९	उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी २०१७-१८
१२.	कै. राजाराम मराठे कृषि महाविद्यालय, फोंडाघाट, सिंधुदुर्ग	४	१२५	९८
१३.	शरदचंद्रजी पवार जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, खरवते दहिवली, ता. चिपळूण	४	४०	२२
१४.	कृषि महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड	४	६१	५२
१५.	कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड	४	३६	२३
१६.	कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	४०	३२
१७.	कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	४०	१४
१८.	अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	२९	१४
१९.	कृषि अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड	४	२८	०९
२०.	कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	३८	--
२१.	उद्यानविद्या महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	३९	--
२२.	कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	३६	--
२३.	उद्यानविद्या महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	३९	--

२.१.२ निम्नस्तर कृषि शिक्षण

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली मार्फत निम्नस्तर कृषि शिक्षणांतर्गत खालील अभ्यासक्रम राबविण्यात येतात.

१. कृषि तंत्र पदविका अभ्यासक्रम (दोन वर्षे कालावधी)
२. कृषि तंत्रज्ञान पदविका अभ्यासक्रम (Diploma in Agriculture Technology) (तीन वर्षे कालावधी)
३. मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम (तीन वर्षे कालावधी)
४. बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (एक वर्षे कालावधी)

शासनाने शैक्षणिक वर्ष २०१३-१४ पासून विनाअनुदानित तत्त्वावर सुरु असलेल्या कृषि तंत्र विद्यालयातील दोन वर्षे मुदतीच्या कृषि तंत्र पदविका अभ्यासक्रमाचे रूपांतर तीन वर्षे मुदतीच्या कृषि तंत्रज्ञान पदविका अभ्यासक्रमामध्ये केले आहे. त्यानुसार या विद्यापीठांतर्गत ३४ विनाअनुदानित कृषि तंत्र निकेतनामार्फत तीन वर्षे मुदतीचा अभ्यासक्रम राबविण्यात येतो.

तसेच विद्यापीठाच्या दोन घटक, दोन संलग्न कृषि तंत्र विद्यालय व दोन खाजगी विद्यालयांमध्ये दोन वर्षे मुदतीचा कृषि तंत्र पदविका अभ्यासक्रम राबविण्यात येतो.

12.	Late. Rajaram Marathe College of Agriculture, Phondaghat, Dist. Sindhudurg	4	125	98
13.	Sharadchandraji Pawar College of Agril. Biotechnology, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	40	22
14.	College of Agriculture, Achloli, Mahad, Dist. Raigad	4	61	52
15.	College of Agri. Bio-technology, Achloli, Mahad, Dist. Raigad	4	36	23
16.	College of Bio-technology, Saralgaon, Dist. Raigad	4	40	32
17.	College of Bio-technology, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	40	14
18.	College of Food-technology, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	29	14
19.	College of Agri. Food-technology, Achloli, Mahad, Dist. Raigad	4	28	09
20.	College of Agricultural Engineering & Technology, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	38	-
21.	College of Horticulture, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	39	-
22.	College of Agriculture Engineering & Technology, Saralgaon, Dist. Raigad	4	36	-
23.	College of Horticulture, Saralgaon, Dist. Raigad	4	39	-

2.1.2 Lower Agriculture Education

University imparts Lower Agricultural Education Programme through following Diploma and Certificate course.

- 1) Diploma in Agriculture Technique (Two Years)
- 2) Diploma in Agriculture Technology (Agriculture Polytechnic-Three Years)
- 3) Diploma in Fisheries Engineering (Three Years)
- 4) Gardening Technique Certificate Course (One Year)

Government has upgraded two year diploma in Agriculture Technique run by private non-grant school into the three year diploma in Agriculture Technology. In the report year the three year diploma in Agriculture Technology has been carried out in the 34 non-grant private schools.

And the two year diploma in Agriculture Technique has been run by the two constituted, two affiliated schools and two private Schools.

अहवाल वर्षात निम्नस्तर कृषि शिक्षणांतर्गत 'मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' शिरगांव येथे व 'बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' दापोली आणि पालघर येथे राबविण्यात आले.

अहवाल काळात या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश देण्यात आलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या खालील प्रमाणे आहे.

२.१.२.१ कृषि तंत्र पदविका

अ. क्र.	कृषि तंत्र विद्यालयाचे नाव	प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी २०१७-२०१८)
अ)	घटक कृषि तंत्र विद्यालये			
१.	कृषि तंत्र विद्यालय, लांजा, जि. रत्नागिरी	२१	२२	२९
२.	कृषि तंत्र विद्यालय, रोहा, जि. रायगड	२६	३६	२५
ब)	संलग्न कृषि तंत्र विद्यालये			
१.	कृषि तंत्र विद्यालय, कोसबाड हिल, ता. डहाणू, जि. पालघर	२६	२५	२९
२.	महात्मा गांधी आदिवासी जनता विद्यालय, कोसबाड हिल, ता. डहाणू, जि. पालघर	१८	३१	२६
क)	खाजगी विद्यालये			
१.	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुर्ली, ता. पनवेल, जि. रायगड	-	०६	०८
२.	कृषि तंत्र विद्यालय, सावर्डे	१३	१३	१०
३.	कृषि तंत्र निकेतन सुकीवली, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	०६	--	--
४.	शरद केळकर कृषि तंत्र निकेतन, मांडकी-पालवण, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी	--	--	--
५.	श्रीमती सुमती मराठे कृषि तंत्र निकेतन, फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग	३४	--	--
६.	कै. काकासाहेब तावडे कृषि तंत्र निकेतन, वडाचापाट, ता. मालवण, जि. सिंधुदुर्ग	२०	--	--
७.	कृषि तंत्र निकेतन, डिगस, ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग	०४	--	--
८.	कृषि तंत्र निकेतन, वळीवंडे, ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग	६०	--	--
९.	कृषि तंत्र निकेतन, पाडलोस, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	५८	--	--
१०.	कृषि तंत्र निकेतन, हरकुळ बुद्रुक, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	५८	--	--

During the period, Diploma in Fisheries Engineering and Certificate course in Gardening Technique has been carried out at College of Fisheries, Ratnagiri and at Dapoli and Palghar respectively.

Students admitted and passed out for above mentioned programme during the report period is as under.

2.1.2.1 Diploma in Agriculture Technique (Agri)

Sr. No.	Name of School	First Year Admitted Students (2018-19)	Second year Admitted Students (2018-19)	Second year Student Passed in the year (2017-18)
A) Constituents Schools				
1.	Agril. Tech. School, Lanja, Dist. Ratnagiri	21	22	29
2.	Agril. Tech. School, Roha, Dist. Raigad	26	36	25
B) Affiliated Schools				
1.	Agril. Tech. School, Kosbad Hill, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	26	25	29
2.	Mahatma Gandhi Adivasi Janata Vidyalay, Kosabad Hill, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	18	31	26
C) Private Schools				
1.	Agril. Polytechnic, Sangurli, Tal. Panvel, Dist. Raigad	--	6	08
2.	Agril. Tech. School, Sawarde	13	13	10
3.	Agril. Polytechnic, Sukivali, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri.	06	--	--
4.	Sharad Kelkar Agril. Polytechnic, Mandki Palwan, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	--	--	--
5.	Smt. Sumati Marathe Agriculture Polytechnic, Phondaghat, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	34	--	--
6.	Kakasaheb Tawade Agril. Polytechnic, Vadacha Pat, Tal. Malwan, Dist. Sindhudurg	20	--	--
7.	Agriculture Polytechnic, Digas, Tal. Kudal, Dist. Sindhudurg	04	--	--
8.	Agriculture Polytechnic, Waliwande, Tal. Deogad, Dist. Sindhudurg	60	--	--
9.	Agriculture Polytechnic, Padlos, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	58	--	--
10.	Agriculture Polytechnic, Harkul budruk, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	58	--	--

२.१.२.२ कृषि तंत्रज्ञान पदविका (Agriculture Polytechnic)

अ. क्र.	कृषि तंत्र निकेतनाचे नाव	प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)			उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी (२०१७-१८)		
		प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	प्रथम वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	तृतीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी
विनाअनुदानित कृषि तंत्र निकेतन							
ठाणे जिल्हा							
१	कृषि तंत्र निकेतन, खानिवली, ता. भिवंडी, जि. ठाणे	४४	३८	३६	२४	२६	३३
२	केशवसृष्टी कृषि तंत्र निकेतन, उत्तन-भाईदर, जि. ठाणे	५६	४६	४२	०६	२५	३२
३	कृषि तंत्र निकेतन, सरळगांव, ता. मुरबाड, जि. ठाणे	६०	४०	४३	१९	३१	०९
४	श्री तिसाई कृषि तंत्र निकेतन, लेनाड, ता. शहापूर, जि. ठाणे	१९	१८	२१	०७	०७	११
५	मंदार कृषि तंत्र निकेतन, कोळींब, ता. कल्याण, जि. ठाणे	५९	३८	५१	३१	४३	१४
६	कृषि तंत्र निकेतन, विरेवाडी, ता.डहाणू, जि. पालघर	४८	३७	३३	२७	३१	२५
७	कृषि तंत्र निकेतन, आसनगांव, ता.डहाणू, जि. पालघर	६०	४६	३०	३३	१२	०६
रायगड जिल्हा							
८	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुर्ली, ता. पनवेल, जि. रायगड	-	-	-	-	-	०४
९	मोतीराम जगताप कृषि तंत्र निकेतन, कोकरे, ता. महाड, जि. रायगड	०६	०९	१३	०६	१३	१२
१०	प्रा.चं. रं. म्हसे कृषि तंत्र निकेतन, वारे, ता. कर्जत, जि. रायगड	१७	१९	१७	१७	१४	१८
११	कृषि तंत्र निकेतन, नांदगांव खुर्द, ता. महाड, जि. रायगड	२६	०६	१५	०१	०७	०१
१२	कृषि तंत्र निकेतन, गालसुरे, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड	३७	२२	२०	१३	१३	--
रत्नागिरी जिल्हा							
१३	कृषि तंत्र निकेतन, खवटी, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	१८	०६	०४	०३	-	१८
१४	मोतीराम कृषि तंत्र निकेतन सुकीवली, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	--	--	०२	--	०२	०६
१५	प्रा.मधु दंडवते कृषि तंत्र निकेतन, देवरूख (मातृमंदिर), ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी	०९	१८	१४	१४	१३	०७
१६	शरद केळकर कृषि तंत्र निकेतन, मांडकी-पालवण, ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी	--	--	०८	--	०८	०९

2.1.2.2 Diploma in Agriculture Technology (Agriculture Polytechnic)

Sr. No.	Name of School	Admitted Students (2018-19)			Passed out Student Academic Year (2017-18)		
		First Year	Second year	Third Year	First Year	Second year	Third Year
C) Recognized Private Schools							
Thane & Palghar District							
1	Agriculture Polytechnic, Khanivali, Tal. Bhivandi, Dist. Thane.	44	38	36	24	26	33
2	Keshav Srushti Agriculture Polytechnic, Bhaindar, Dist. Thane	56	46	42	06	25	32
3	Agriculture Polytechnic, Saralgaon, Tal. Murbad, Dist. Thane	60	40	43	19	31	09
4	Shri Tisai Agril. Polytechnic. School, Lenad, Tal. Shahapur, Dist. Thane	19	18	21	07	07	11
5	Mandar Agriculture Polytechnic, Kolimb, Tal. Kalyan, Dist. Thane	59	38	51	31	43	14
6	Agriculture Polytechnic, Wirewadi, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	48	37	33	27	31	25
7	Agriculture Polytechnic, Asangaon, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	60	46	30	33	12	06
Raigad District							
8	Agril. Polytechnic, Sangurli, Tal. Panvel, Dist. Raigad	--	--	--	--	--	04
9	Motiram Jagtap Agril. Polytechnic, Kokare, Tal. Mahad, Dist. Raigad	06	09	13	06	13	12
10	Prof. C.R.Mhaske Agril. Polytechnic, Ware, Tal. Karjat, Dist. Raigad	17	19	17	17	14	18
11	Agriculture Polytechnic, Nandgaon Khurd, Tal. Mahad, Dist. Raigad	26	06	15	01	07	01
12	Raigad Agril. Polytechnic, Galsure, Tal. Shriwardhan, Dist. Raigad	37	22	20	13	13	--
Ratnagiri District							
13	Agriculture Polytechnic, Khawati, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri	18	06	04	03	--	--
14	Agriculture Polytechnic, Sukiwali, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri	--	--	02	--	02	06
15	Agriculture Polytechnic, Deorukh (Matrumandir), Tal. Sangmeshwar, Dist. Ratnagiri	09	18	14	14	13	07
16	Sharad Kelkar Agril. Polytechnic, Mandki-Palwan, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	--	--	08	--	08	09

अ. क्र.	कृषि तंत्र निकेतनाचे नाव	प्रवेशित विद्यार्थी (२०१७-१८)			उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी (२०१६-१७)		
		प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	प्रथम वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	तृतीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी
रत्नागिरी जिल्हा							
१७	द. ग. तटकरे कृषि तंत्र निकेतन, खरवते-दहिवली, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी	५९	३८	५२	१६	३४	०३
१८	ए. बी. कृषि तंत्र निकेतन, शिरगांव, ता. मंडणगड, जि. रत्नागिरी	४९	३५	३९	१३	१६	०७
सिंधुदुर्ग जिल्हा							
१९	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी, जि. सिंधुदुर्ग	२१	१६	११	०४	०६	-
२०	श्रीमती सुमती मराठे कृषि तंत्र निकेतन, फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग	-	१६	२२	१४	१९	१०
२१	कृषि तंत्र निकेतन, वळीवंडे, ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग	-	१०	२६	०५	२३	१३
२२	के. काकासाहेब तावडे कृषि तंत्र निकेतन, वडाचापाट, ता. मालवण, जि. सिंधुदुर्ग	-	०८	०६	०५	०६	०१
२३	कृषि तंत्र निकेतन, डिंगस, ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग	-	०४	०९	०३	०९	०३
२४	कृषि तंत्र निकेतन, माडखोल, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	५२	१९	१४	१७	१३	०३
२५	कृषि तंत्र निकेतन, पाडलोस, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	-	२४	३२	२०	२७	०२
२६	कृषि तंत्र निकेतन, हरकूळ बुद्रुक, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	-	०५	१५	०५	१३	०४

२.१.२.३ मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)	तृतीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१७-१८)
१	मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम, शिरगांव, रत्नागिरी	३०	१९	२३	२०

२.१.२.४ बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	प्रवेशित विद्यार्थी (२०१८-१९)	उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१७-१८)
१	बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम केंद्र, दापोली, ता. दापोली, जि. रत्नागिरी (घटक)	२६	१२
२	बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम केंद्र, पालघर, जि. पालघर (घटक)	०४	१३
एकूण		३०	२५

Sr. No.	Name of School	Admitted Students (2018-19)			Passed out Student Academic Year (2017-18)		
		First Year	Second year	Third Year	First Year	Second year	Third Year
Ratnagiri District							
17	D. G. Tatkare Agriculture Polytechnic, Kharawate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	--	07	22	06	21	14
18	A.B. Agril. Polytechnic, Shirgaon, Tal. Mandangad, Dist. Ratnagiri	--	--	--	--	--	--
Sindhudurg District							
19	Agriculture Polytechnic, Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist. Sindhudurg	21	16	11	04	06	--
20	Smt. Sumati Marathe Agriculture Polytechnic, Phondaghat, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	--	16	22	14	19	10
21	Agril. Polytechnic, Waliwande, Tal. Deogad, Dist. Sindhudurg	--	10	26	05	23	13
22	Late Tatyasaheb Tawade Agril. Polytechnic, Wadachapat, Tal. Malwan, Dist. Sindhudurg	--	08	06	05	06	01
23	Agriculture Polytechnic, Digas, Tal. Kudal, Dist. Sindhudurg	--	04	09	03	09	03
24	Agriculture Polytechnic, Madkhol, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	52	19	14	17	13	03
25	Agriculture Polytechnic, Padlos, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	--	24	32	20	27	02
26	Agril. Polytechnic, Harkul budruk, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	--	05	15	05	13	04

2.1.2.3 Diploma in Fisheries Engineering

Sr. No.	Name of School	First Year Admitted Students (2018-19)	Second year Admitted Students (2018-19)	Third year Admitted Students (2018-19)	Third Year Passed out Students (2017-18)
1	Diploma in Fisheries Engineering, Shirgaon, Dist Ratnagiri	30	19	23	20

2.1.2.4 Gardening Technique Certificate Course

Sr. No.	Gardening Technique Certificate course	Admitted Students (2018-19)	Passed out Students in the year (2017-18)
1	Center Name Gardening Technique Certificate Course, Dapoli (Constituent)	26	12
2	Gardening Technique Certificate Course, Palghar, Dist. Palghar (Constituent)	04	13
	Total	30	25

२.१ ग्रंथालय

२.१.१ विद्यापीठ ग्रंथालय, दापोली

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाचे दापोली येथील ग्रंथालय विविध पुस्तके, नियतकालिके, प्रबंध इत्यादी ग्रंथांनी समृद्ध आहे. सन १९६५ साली कृषि महाविद्यालय, दापोलीच्या स्थापनेवेळी हे ग्रंथालय उभारण्यात आले. १८ मे १९७२ रोजी कोकण कृषि विद्यापीठाच्या स्थापनेनंतर हे ग्रंथालय विद्यापीठ व महाविद्यालयांसाठी ग्रंथालय सेवा व सुविधा सक्षमपणे पुरवित आहे. या ग्रंथालयास १ जानेवारी १९८६ पासून 'विद्यापीठ ग्रंथालय' हा दर्जा प्राप्त झाला आहे. या विद्यापीठ ग्रंथालयाची 'ग्रंथालय सल्लागार समिती' विद्यापीठातील संचालकांपैकी एका संचालकांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यरत आहे. हे ग्रंथालय दापोली येथील कृषि महाविद्यालय, उद्यानविद्या महाविद्यालय, कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय व वनशास्त्र महाविद्यालयातील विद्यार्थी/शिक्षक तसेच विद्यापीठातील अधिकारी/कर्मचारी यांची ग्रंथालयीन गरज पूर्ण करते. या व्यतिरिक्त विद्यापीठाच्या अधिपत्याखालील उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे, काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा, मत्स्य महाविद्यालय, रत्नागिरी, इतर संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे व कृषि तंत्र विद्यालये यांची त्या ठिकाणी स्वतंत्र ग्रंथालये कार्यरत आहेत.

२.१.१.१ पायाभूत सुविधा

विद्यापीठ ग्रंथालयाची उत्कृष्ट अशी २६५२ चौ. मी. क्षेत्रफळ असलेली दोन मजली इमारत विद्यापीठ प्रवेशद्वारासमोर सन ८ जूलै, १९८७ रोजी उभारण्यात आली आहे. ही इमारत आवश्यक सेवा सुविधा आणि भविष्यातील विस्तारीकरण लक्षात घेऊन योग्य नियोजन करून बांधण्यात आली आहे. ग्रंथालय इमारत विद्यापीठातील/महाविद्यालयातील विभाग, वसतिगृहे यापासून पाच मिनिटांच्या अंतरावर आहे. इमारतीमध्ये त्रिस्तरीय टेव पुस्तक कक्ष, तीन वाचन सभागृहे, पुस्तके, नियतकालिके यांचे वेगवेगळे विभाग आहेत. पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी वैशिष्ट्यपूर्ण बैठक रचना, ग्रंथालयाचे कार्यालय व ग्रंथ देवाणघेवाणाची स्वतंत्र व्यवस्था आहे.

२.१.१.२ ग्रंथालयातील साहित्य संपदा

अ.क्र.	उपलब्ध साहित्य		एकूण संख्या
१	पुस्तके		५१५५८
२	नियतकालिके	संशोधन/नियतकालिके (Research & Journals)	४१८
		मासिके (Magazines)	८०
		माहिती पत्रिका (Newsletters)	५२
		वार्षिक वृत्तांत/अहवाल (Annual Report)	८५
३	बांधणीबद्ध नियतकालिके		६१३६
४	प्रबंध	एम. एस्सी.	३१६५
		पीएच.डी.	२३४
५	वृत्तपत्रे		१२
६	कॉम्पॅक्ट डिस्क		१२९६

2.2 LIBRARY

2.2.1 University Library, Dapoli

The university library located at Dapoli campus is enriched with printed books, periodicals, thesis and literature on Marathi, Hindi and English and electronic resources like CeRA, CABI etc. The existing library of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli started functioning in the year 1965 i.e. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli from the inception of the College of Agriculture, Dapoli. After the establishment of the University on 18th May, 1972, the college library was catering the needs of both the institutes i.e. College and the University. From 1st January, 1986, it received the status of the University library. The library Advisory Committee is constituted under the chairmanship of Dean and Director of Instruction of the University. The library caters the needs of the College of Agriculture, College of Horticulture, College of Agricultural Engineering and Technology and College of Forestry in Dapoli campus. The College of Horticulture, Mulde, Post Graduate Institute of Post Harvest Management, Roha, College of Fisheries, Ratnagiri other research stations, Krishi Vigyan Kendra's and Agriculture Technology Schools maintain separate libraries at their respective headquarters.

2.2.1.1 Infrastructure

The University library with a carpet area of 2652 square meter is a magnificent two storeyed building, center staged on the hillock facing the entrance gate of the University campus. The building is constructed in the 08 July, 1987 year with the planning for anticipated needs and scope for future expansion. It is approachable within 5 minutes by walk from the hostels as well as offices of all the departments. Inside the building, the library has a big three tier stack room, three reading halls, spacious separate rooms for storing the books, back volumes of journals and volumes received as gratis and newspaper section, reprographic unit, separate reading hall section, cubicle section for P.G. students, acquisition cum office unit circulation section.

2.2.1.2 Literature available in the University

Sr. No.	Particulars		Total
1	Books		51558
2	Periodicals	Journals	418
		Magazine	80
		Newsletters	52
		Reports	85
3	Bound volumes of periodicals		6136
4	Thesis	M.Sc.	3165
		Ph. D.	234
5	Newspapers		12
6	Compact Disk		1296

ई-स्रोत

अ.क्र.	नाव	तपशील	
१	सेरा (CeRA)	शेती व संबंधित विषयातील २५०० + पूर्ण मजकूर ई-जर्नल्ससाठी उपलब्ध.	
२	कृषिकोश (Krishikosh)	ई-प्रबंध	: १२०६३८+
		ई-जर्नल्स	: १७६७९+
		ई-जर्नल्स	: १५९६८+
		अहवाल	: २२३७
		संस्थात्मक प्रकाशने	: ८६८
३	इंडिया अॅग्रीस्टॅट (India Agristat)	कृषि उत्पादन, कृषि शिक्षण व तत्सम कृषि विषयक सांख्यिकीय माहिती.	
४	वायली ऑनलाईन लायब्ररी Wiley online library	८५ शेती व संलग्न विषयातील २५ शोधन विषयातील ई-जर्नल्स.	
५	आयसीएआर जर्नल्स Indian Agricultural Research Journals (ICAR Journals Under Open Journal system	एकूण ४० ई -जर्नल्स आयसीएआर नवी दिल्ली व्दारा प्रकाशित	

२.२.१.३ ग्रंथालय सेवा व सुविधा

अ.क्र.	सेवा	अ.क्र.	सुविधा
१	ग्रंथ देव-घेव	१	संगणकीय यंत्रणा (आर्.एफ्.आय्.डी. सिस्टीम)
२	डिजीटल लायब्ररी	२	मुक्त प्रवेशद्वार पध्दत
३	ई-जर्नल्स	३	नियतकालिके विभाग
४	वेब ओपॅक (Web Opac)	४	स्वतंत्र वाचनकक्ष
५	ग्रंथसूची	५	स्पर्धात्मक परीक्षा पुस्तकांचे स्वतंत्र विभाग
६	संदर्भ सेवा	६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल व मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र पुस्तक पेढी
७	छायाप्रत		
८	इंटरनेट/वायफाय	७	----

२.२.१.४ विद्यापीठ ग्रंथालय आधुनिकीकरण

- विद्यापीठ ग्रंथालयाचे संगणकीकरण SLIM २१ व KOHA या ग्रंथालय परिचलन प्रणालीद्वारे केले असून ग्रंथालयातील सर्व ग्रंथालयीन कामकाज त्याद्वारे केले जाते.
- ग्रंथालयामध्ये ग्रंथायातील SLIM २१ या परिचलन प्रणालीला सपोर्ट करणाऱ्या RADIO FREQUENCY IDENTIFICATION SYSTEM(RFID) सिस्टीमचा वापर केला जातो.
- ग्रंथालयातील इलेक्ट्रॉनिक रिसोर्सच्या वापराकरिता ग्रंथालयात सुविधा उपलब्ध आहे.
- “कृषिकोश” या ICAR., नवी दिल्ली ने विकसित केलेल्या पोर्टवर विद्यापीठाचे सातशेपेक्षा अधिक पदव्युत्तर व आचार्य पदवीचे प्रबंध डिजीटल स्वरूपात उपलब्ध आहेत.
- विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाच्या आवारामध्ये वाय फाय सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.
- सीसीटीव्ही सिस्टीमचा वापर.

E-RESOURCES

Sr. No.	Name	Contents
1	CeRA (Consortium for E-Resources in Agriculture)	Access for 2500 + Full Text E -Journals of Agricultural and Allied subjects.
2	Krishishikosh (Digital Repository of NARES)	E- Thesis : 120638+
		E-Journals : 17671+
		E-Books : 15968+
		Reports : 2237+
		Institutional Publications : 868
3	India Agristat	Statistical information of Agricultural (Crops Land, Production, Marketing and Agricultural Education)
4	Wiley online library	Access for 85 Full Text Agricultural E -Journals published by Wiley India
5	Indian Agricultural Research Journals (ICAR Journals Under Open Journal system)	Access for 40 online journals published by Indian Council of Agricultural Research (ICAR., New Delhi)

2.2.1.3 Services and Facilities

Sr. No.	Services	Facilities
1.	Digital Library	Web OPAC
2.	Bibliography	Open access system
3.	Reference collection	Periodicals section
4.	Books lending	Cubical section reading unit for PG students
5.	Computer / printer / photocopy service	Section for competitive examination books
6.	Book Bank Scheme	Book banks for economically backward class and SC/ST students.
7.	Internet & Wi-Fi	-----
8.	Document delivery service through CeRA	RFID system

2.2.1.4 Modernization of the University Library

- ◆ The University library automated with the Koha and SLIM 21 software. All the library house operations are managed by the SLIM and Koha integrated library management software.
- ◆ Installed & implementing Radio Frequency Identification system (RFID) in the library by upgrading available SLIM 21 as well as Koha integrated library management software.
- ◆ The facility of online access for e-resources is available for students and staff for the university campus.
- ◆ 700 Digitized M.Sc. and Ph.D. theses of DBSKKV Dapoli has been uploaded and accessible through Krishikosh.
- ◆ Wi-fi :- Wi-fi service provided in the library premises.
- ◆ CCTV surveillance.

२.२.२ कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली

कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली येथे सुसज्ज व संगणकीकृत ग्रंथालय आहे. ग्रंथालयाचे संगणकीकरण झाल्यामुळे CERA व कॅब अॅबस्ट्रॅक्ट हे विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयातील संगणकावर वापरता येतात. तसेच ग्रंथालयामध्ये आधुनिकीकरण करण्यात आलेले स्लीम २१ सॉफ्टवेअर आहे. या सॉफ्टवेअरमार्फत विद्यार्थ्यांना पुस्तकाचे नाव किंवा पुस्तकाचा डाटा यापैकी काहीही माहिती हवी असल्यास ती मिळू शकते. ग्रंथालयामध्ये असणाऱ्या झेरॉक्स मशिनवर ना नफा ना तोटा तत्वावर छायांकित प्रत उपलब्ध करून देण्यात येते. ग्रंथालयामध्ये स्वतंत्र डिजीटल ग्रंथालय कक्ष असून एम.टेक. व पी.एच.डी. च्या विद्यार्थ्यांना संशोधनासाठी दहा संगणक उपलब्ध आहेत व ग्रंथालय पूर्णपणे वातानुकुलीत करण्यात आले आहे. २०१७-१८ ग्रंथालयात कॅमेरे बसवण्यात आले आहेत तसेच नवीन अभ्यासक्रमाची (त्रेचाळीस) ४३ पुस्तके घेण्यात आले आहेत. ग्रंथालयात उपलब्ध असलेल्या पुस्तकांची यादी खालील प्रमाणे

अ.क्र.	सेवा	संख्या	अ.क्र.	सेवा	संख्या
१	एकूण पुस्तके	७३९४	७	बी.आय.एस. कोड	२१४
२	स्पर्धा परीक्षा पुस्तके	१४५	८	बी.टेक थेसीस	३७५
३	शैक्षणिक सिडी	९१	९	एम.टेक थेसीस	१००
४	शैक्षणिक व्हिडीओ कॅसेट	२२	१०	पीएच.डी. थेसीस	१२
५	कॅब अॅबस्ट्रॅक्ट	२८	११	भेट स्वरूपात मिळालेली	३८१
६	ट्रान्सफरन्सीज	६६१		पुस्तके	

२.२.३ वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली

वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली येथील ग्रंथालयात राष्ट्रीय सूचना विज्ञान केंद्र यांनी तयार केलेली अद्ययावत संगणक प्रणाली, ई-ग्रंथालयाचा वापर करण्यात आलेला आहे. ही संगणक प्रणाली सरकारी ग्रंथालयासाठी मोफत पुरविली जाते. ग्रंथालयामध्ये वनशास्त्र विषयाच्या १६८५ पुस्तकांच्या ३४०८ प्रती उपलब्ध आहेत. तसेच विविध १४ नियतकालिके नियमित येतात. विविध नियतकालिकांच्या जुन्या अंकांचे एकत्रीकरण करण्यात आले आहे. ग्रंथालयामध्ये ८० शैक्षणिक सीडी, कॅबी डाटाबेस तसेच जर्नल ऑफ बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी यांच्या १०० खंडांचा डाटाबेस उपलब्ध आहे. विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयामध्ये झेरॉक्स सुविधा देखील पुरविली जाते. तसेच विद्यार्थ्यांसाठी ग्रंथालयामध्ये ६ संगणक शैक्षणिक वापराकरीता उपलब्ध करण्यात आले आहेत.

आर्थिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये ग्रंथालयासाठी विद्यार्थी परिषद मधून राज्यसेवा परिक्षा, बॅकिंग परिक्षा तसेच कनिष्ठ संशोधन सहाय्यक साठीची एकूण ६६ पुस्तके खरेदी करण्यात आली आहेत तसेच ४ नवीन मासिके सुरु करण्यात आली आहेत.

२.२.४ मत्स्य महाविद्यालय, शिरगांव, ता. जि. रत्नागिरी

शैक्षणिक क्षेत्रात महाविद्यालयीन ग्रंथालयाची भूमिका महत्वाची आहे. आधुनिकीकरणाच्या या जगात दिवसेंदिवस नवनवीन तंत्रज्ञानाचे शोध लागत आहेत. ग्रंथालयामधील वाचन व वाचनेतर साहित्याचे स्वरूप बदलत आहे. महाविद्यालयातील ग्रंथालयामधून पुस्तके, नियतकालिके, वार्षिके याचबरोबर सीडी रोम डाटाबेस, ऑनलाईन नियतकालिके, ई-प्रबंध, ई-पुस्तक, मोनोग्राफ या स्वरूपात माहिती विद्यार्थ्यांना व

2.2.2. College of Agricultural Engineering and Technology, Dapoli

College of Agricultural Engineering and Technology has well established Computerize Library. The college library is Facilities with latest configuration computers to utilize the electronic information like CeRA, CAB abstracts for improvement of academic and research programs and also SLIM-21 (System for Library information management) software to facilitate the online record keeping, book searching, of student and staff. A digital copier has been available in the Library to facilitate Xerox of the study and reference material available in the Library for students as well as staff. College of Agricultural Engineering and Technology has developed separate competitive examination cell for the benefit of students who are appearing for different competitive examination. CAET, Library had purchased CCTV Camera during year 2017-18 and forty three (43) new books were purchased according to V Dean's committee report. The available material in the Library is

Sr. No.	Services	Total	Sr. No.	Services	Total
1	Total books	7394	7	BIS code	214
2	Competitive examination books	145	8	B.Tech thesis	375
3	Educational CDS	91	9	M. Tech thesis	100
4	Video cassette	22	10	PH.D thesis	12
5	Cab abstracts	28	11	Gratis	381
6	Transparencies	661			

2.2.3 College of Forestry, Dapoli

The College library is computerized by implementing e-Granthalaya software developed by NIC and freely available for Government libraries. Library consists 3408 copies of 1685 books on various forestry subjects, currents subscription of 14 periodicals and bound volumes of several journals. Library also holds 80 educational DVDs, CABI database, 100 volume database of journal of Bombay Natural History Society. Reprography facility is made available to students in the library. Total 6 computers for educational purpose are also available for the students in the library.

In reporting year 2018-19, library was given a budget from student council and same was used to procure 66 competitive books and 4 periodicals.

2.2.4 College of Fisheries, Shirgaon, Ratnagiri

The academic libraries are the head of the academic institutes as it plays an important role in the education process. College library is the nucleus of Institute's academic activities. New technologies are developed day by day in modernisation world. College library comprises some of recent and rare books, reprints, monographs, CD-ROM databases,

प्राध्यापक वर्गाना उपलब्ध करुन देणे गरजेचे आहे.

मत्स्य महाविद्यालयातील पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी, प्राध्यापक वर्ग, संशोधक व इतर तांत्रिक कर्मचारी वर्ग त्यांच्या अध्यापनाच्या कामात संदर्भासाठी ग्रंथालयाचा उपयोग नेहमीच करतात. मत्स्य महाविद्यालयाच्या पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमामध्ये Vth Dean's Committee ने केलेल्या बदलानुसार पुस्तके खरेदी करुन तसेच देणगी दाखल मिळालेली पुस्तके, संदर्भ पुस्तके, नियतकालिके, सिडी रोम डाटाबेस, ऑन लाईन जर्नल्स, टेक्स्ट बुक्स विद्यार्थ्यांना व प्राध्यापकांना उपलब्ध करुन दिली जातात. याशिवाय विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास, व्यक्तिमत्व विकास व्हावा व विद्यार्थी ज्या वेगवेगळ्या स्पर्धा परिक्षा देतात त्यासाठी व्यक्तिमत्व विकास व स्पर्धात्मका परिक्षांची पुस्तके, सीडी उपलब्ध करुन दिल्या जातात. सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात ग्रंथालयात खालील प्रमाणे वाचन साहित्या उपलब्ध करण्यात आले.

अ.क्र.	उपलब्ध साहित्या	एकूण	सन २०१८-१९ पर्यंत एकूण वाचनसाहित्य
१.	ललित साहित्यावरील पुस्तके (देणगी दाखल)	२०	८९४
२.	प्रबंध व शोधनिबंध (देणगी दाखल)	१९	२८२
३.	वार्षिक अहवाल, विशेष प्रकाशने व इतर प्रकाशित साहित्य (देणगी दाखल)	४०	२५००

ग्रंथालयातील संदर्भ ग्रंथ, नियतकालिके यांच्या छायांकित प्रती विद्यार्थी व संशोधकांना झेरॉक्स सुविधेमार्फत कमी दरात उपलब्ध करुन दिल्या जातात. “डिजिटल लायब्ररी” या संकल्पनेच्या अंतर्गत “भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद” नवी दिल्ली यांनी ठरवून दिलेल्या नियम व अटी नुसार ग्रंथालयामध्ये असलेल्या माहिती तंत्रज्ञान कक्षा मध्ये (Information Technology Cell) संगणक व इंटरनेट सुविधा देखील उपलब्ध करुन दिली आहे. याशिवाय पुर्वी खरेदी करण्यात आलेली ऑन-लाईन परदेशी नियतकालिके इंटरनेटद्वारा उपलब्ध करुन देण्यात आली आहेत. ग्रंथालयातील जुन्या व दुर्मिळ वाचनसाहित्याचे केलेले डिजिटायजेशन सीडी रोम च्या स्वरूपात विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करुन दिली जाते. रात्र ग्रंथालयाची सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करुन दिली जाते. विद्यार्थी या ग्रंथालयाची जबाबदारी घेऊन रात्र अभ्यासिका चालवितात. ग्रंथालयातील संगणकप्रणाली द्वारे ग्रंथालयाचे कामकाज (पुस्तक देवाण-घेवाण, ग्रंथालयाचे नेहमीची कामे इ.) चालविले जाते.

२.२.५ काढणीपश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, किल्ला-रोहा, जि. रायगड

काढणी पश्चात व्यवस्थापन, पदव्युत्तर संस्था किल्ला रोहा, जिल्हा-रायगड यांना अहवाल काळात रु. ५.०० लक्ष एवढा निधी प्राप्त झाला. ग्रंथालयामध्ये एकूण १४८१ विविध विषयांची पुस्तके, संदर्भ ग्रंथ व इतर वाचन साहित्य विद्यार्थ्यांसाठी व अध्यापकांसाठी उपलब्ध आहेत. सदर नियतकालीकांचा वापर पदव्युत्तर विद्यार्थी त्यांचे संशोधनासाठी करतात. अहवाल वर्षात ४७ पुस्तके आणि ८ संगणक खरेदी करण्यात आले.

journals, annual reports, thesis, e-journals etc. The research scholar and staff members using this facility since inception.

College of Fisheries library is having a good number of book collections including text books, reference books, periodicals, CD-ROM database, e-journals etc. These library collections are useful for faculty member, UG/PG students and research scholars. Books are procured on the basis of recommendations from the faculty members, the UG/PG students and as per the Vth Dean's committee syllabus. A separate Competitive Examination Cell was established in the library for the benefit of those students who are appearing for various competitive examinations. Now this section is strengthened with recent edition of competitive exam books and personality development books which is very useful for the students who appear for JRF/NET, UPSC, MPSC, GMAT, TOEFL, GRE and other competitive exams. In the financial year 2018-19 the following reading material was procured for library borrowers,

Sr. No.	Reading Material	Total	Till to Year 2018-19 Total Reading Material
1.	Literature Material - Books(Gratis Copies)	20	894
2.	Thesis and Dissertation	19	282
3.	Annual Reports, Special Publications and print material etc. (Gratis Copies)	40	2500

A photocopier is available to the library users at nominal charges and one scanner is also available for the use of office works. Night Library facility is also available in library. Information Technology Cell is developed with 05 computers (with internet & Wi-Fi connection) for the purpose to access CeRA and online e-books & e-journals etc. have fully strengthened the existing library as well as established digital library in the college to utilize the electronic information like On-line Foreign Journals, CD- ROM data bases, Educational VCD/ DVDs etc., for improvement of academic and research programmes. The library has maintained a one computer it used as a server for Library Software Management System i.e SLIM 21.

2.2.5 Post Graduate Institute of Post-Harvest Management, Killa-Roha, Dist. Raigad.

The library facility is available in Institute Campus at Killa-Roha. There are 1481 books, reference books and other reading material of various academic subjects kept for and staff of the Institute. In the reporting year, Rs. 5.00 lakhs funds were allocated to the college library which was utilized for purchase of 47 books and 8 computers in the library. Also, the funds were utilized for purchases of cupboards, bookshelf, notice board and reading table etc..

२.३ विद्यार्थी कल्याण

२.३.१ क्रीडाविषयक शैक्षणिक कार्यक्रम

२.३.१.१ आंतरमहाविद्यालयीन क्रीडा स्पर्धा

विद्यापीठ क्रीडा व सहशैक्षणिक उपक्रम मंडळाच्या सभेमध्ये झालेल्या निर्णयानुसार आंतर महाविद्यालयीन क्रीडा स्पर्धा बास्केटबॉल, व्हॉलीबॉल (पुरुष/महिला) या दि. १३ ते १५ ऑक्टोबर २०१८ या कालावधीत कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, ता. दापोली, जि. रत्नागिरी येथे आयोजित करण्यात आल्या. तसेच सदर क्रीडा स्पर्धांपैकी कबड्डी व खो-खो या स्पर्धा उपरोक्त कालावधीत कृषि महाविद्यालय, ता. दापोली, जि. रत्नागिरी येथे तर मार्ग व मैदानी स्पर्धा या देखील याच कालावधीत वनशास्त्र महाविद्यालय दापोली यांच्यामार्फत घेण्यात आल्या. टेबलटेनिस, बॅडमिंटन, बुद्धीबळ या इनडोअर क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन शरदचंद्रजी पवार अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय खरवते-दहिवली, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथे दि. ५ ते ६ ऑक्टोबर २०१८ या कालावधीत करण्यात आले. विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या २२ संलग्न व ५ घटक महाविद्यालयांतील एकूण १५०० विद्यार्थी/विद्यार्थिनी, ६० संघ व्यवस्थापक यांनी उपरोक्त क्रीडा स्पर्धांमध्ये सहभाग नोंदविला.

२.३.१.२ १८ वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ क्रीडा महोत्सव २०१८-१९

२.३.१.२.१ क्रीडा महोत्सव

अहवाल वर्षी, २२ वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ क्रीडा महोत्सव २०१८ हा मुंबई विद्यापीठ, मुंबई येथे दि. १४/०२/२०१९ ते १८/०२/२०१९ या कालावधीत पार पडला. या स्पर्धेत विद्यापीठांतर्गत असलेल्या विविध महाविद्यालयातून एकूण १०६ स्पर्धक आणि ११ संघ व्यवस्थापकांसह विविध ५ क्रीडा प्रकारांमध्ये सहभाग नोंदविला

अखिल भारतीय आंतर-कृषि-विद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा २०१८-१९

अहवाल वर्षी अखिल भारतीय आंतर-कृषि-विद्यापीठ क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन पंजाब कृषि विद्यापीठ, लुधियाना (पंजाब) येथे दि. ०२ जानेवारी ते ०५ जानेवारी २०१९ या कालावधीमध्ये करण्यात आले होते. सदर क्रीडा स्पर्धांमध्ये आपल्या विद्यापीठाच्या एकूण ४५ जणांच्या चमूने ४ संघव्यवस्थापकांसह सहभाग नोंदविला. यामध्ये वैयक्तिक स्पर्धांमध्ये कु. सचिन क्षिरसागर या कृषि महाविद्यालय, महाड च्या विद्यार्थ्यांने थाळी फेक या क्रीडाप्रकारात सुवर्णपदक प्राप्त केले तर कुमारी पूनम खांबे या कृषि महाविद्यालय, दापोलीच्या विद्यार्थिनीने १०० मी. धावणे या क्रीडाप्रकारात कांस्यपदक प्राप्त केले.

२.३.२ सांस्कृतिक कार्यक्रम

२.३.२.१ मयूरपंख

आंतरमहाविद्यालयीन सांस्कृतिक युवा महोत्सव (मयूरपंख २०१८-१९) चे आयोजन उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे ता. कुडाळ जि. सिंधुदुर्ग यांच्या मार्फत दि. २८ ते ३० नोव्हेंबर २०१८ या कालावधीत करण्यात आले होते. २७ संलग्न व ५ घटक महाविद्यालयातील ७४३ कलाकारांनी विविध ५ सांस्कृतिक प्रकारांमध्ये आपला सहभाग नोंदविला. सर्वसाधारण विजेतेपद उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे, ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग यांनी तर कृषि महाविद्यालय, दापोली यांनी दुसरे स्थान प्राप्त केले.

2.3 Student's Welfare

2.3.1 Sports Activities

2.3.1.1 Inter-Collegiate Tournaments (Sportex)

The Inter-college tournaments for Basketball and Volleyball (M & W), were organized by College of Agril. Engineering & Technology, Dapoli, Dist. Ratnagiri while the same for Kabaddi & Kho-Kho (M & W) were organized by College of Agriculture, Dapoli, Dist. Ratnagiri and Athletics (M & W) events were organized by College of Forestry, Dapoli from 13th and 15th October, 2018. In these tournaments, a total of 1200 players, 55 team managers from 27 colleges were participated.

The Inter-college tournaments like Table Tennis, Chess and Badminton were organized on 5th to 6th October, 2018 by S.P. College of Food Technology, Kharawate, Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri. In these tournaments, a total of 1500 players and 60 team managers from 27 colleges were participated. All the tournaments were conducted smoothly and majority of the students took an active part in various games.

2.3.1.2 Inter University Tournament

2.3.1.2.1 Kridamahotsav

The university teams participated in 22nd Maharashtra State Inter-University Sports Meet - Krida Mahotsav 2018 conducted by Mumbai University, Mumbai during 14th to 18th February 2019. The teams represented in 5 games of Basketball, Kabaddi, Kho-kho, Volleyball and Athletics. A total of 106 students along with 11 Team Managers participated in the said tournaments.

All India Inter Agricultural Universities Meet 2018-19 (ICAR Sport Meet)

During the year of report, an All India Inter Agril. University's Games and Sports Meet was organized by Punjab Agricultural University, Ludhiana (Punjab) from 2nd to 5th January 2019. A team of 45 players and 4 Team Managers participated in the different events. In individual athletic events, the students of College of Agriculture, Mahad Mr. Sachin Kshirsagar won Gold Medal in Discus throw and the student of College of Agriculture, Dapoli Miss. Poonam Khambe won Bronze Medal in 100 m running.

2.3.2 Co-Curricular Activities

2.3.2.1 Mayurpankh

The inter-collegiate cultural competition 'Mayurpankh' was organized by College of Horticulture, Mulde Tal. Kudal Dist. Sindhudurg from 28th to 30th November 2018. In this Youth Festival, a total of 743 participants from 27 constituent and affiliated colleges participated in various events like Music, Dance, Theatre, Literary & Fine Arts as a part of the competition. In this cultural competition, College of Horticulture, Mulde, Tal. Kudal, Dist. Sindhudurg was the winner team while College of Agriculture, Dapoli was the runner-up team. This event was held for the selection of the university teams to participate in Inter-University competition.

२.३.२.२ इंद्रधनुष्य

अहवाल वर्षी, १५ वा राज्यस्तरीय आंतरविद्यापीठ सांस्कृतिक युवा महोत्सव इंद्रधनुष्य, हा यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक येथे दि. ७ ते ११ डिसेंबर २०१८ या कालावधीत आयोजित करण्यात आला होता. सदर महोत्सवात या विद्यापीठाच्या एकूण ४० कलाकार, २ संघव्यवस्थापक यांनी सहभाग नोंदविला. साहित्य या कलाप्रकारातील प्रश्नमंजुषा या प्रकारामध्ये सहभागी संघाने राज्यस्तरीय प्रथम क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त केले. शास्त्रीय सुगम संगीताच्या स्वरवाद्य या कलाप्रकारामध्ये मत्स्य महाविद्यालय, शिरगाव, रत्नागिरीच्या वरद सोहोनी या विद्यार्थ्याला राज्यस्तरीय प्रथम क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त झाले. तसेच छत्रपती शिवाजी कृषि महाविद्यालय, किलॉस, ता. ओरोस, जि. सिंधुदुर्ग च्या कु. कल्पेश गावडे या विद्यार्थ्याला स्पॉट फोटोग्राफी या कलाप्रकारात राज्यस्तरीय तृतीय क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त झाले. या स्पर्धेमध्ये सर्व संघांनी चांगली कामगिरी केली.

२.३.३ संशोधन महोत्सव

२.३.३.१ आंतर महाविद्यालयीन अविष्कार

सदर संशोधन महोत्सव हा विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या कै. राजाराम मराठे कृषि महाविद्यालय, फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग येथे दि. २९ ते ३० डिसेंबर २०१८ या कालावधीत संपन्न झाला. यामध्ये विविध ८ महाविद्यालयांच्या ५१ स्पर्धकांनी १७ प्रकल्पांचे सादरीकरण केले. त्यापैकी १० प्रकल्पांची राज्यस्तरीय आंतरविद्यापीठ संशोधन महोत्सवाकरीता निवड करण्यात आली.

२.३.३.२ आंतरविद्यापीठ अविष्कार

अहवाल वर्षी, १३ व्या राज्यस्तरीय आंतरविद्यापीठ संशोधन महोत्सव अविष्कारचे आयोजन १५ ते १७ जानेवारी, २०१९ या कालावधीत गोंदवाना विद्यापीठ, गडचिरोली येथे करण्यात आले होते. या महोत्सवात एकूण १० विद्यार्थ्यांनी विविध संशोधन विषयक प्रकल्प सादर केले.

२.३.४ आपत्ती व्यवस्थापन कार्यशाळा (आव्हान २०१८-१९)

अहवाल वर्षी, राज्यस्तरीय आपत्ती व्यवस्थापन कार्यशाळेचे आयोजन ३ ते १२ जून, २०१९ या कालावधीत स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड येथे करण्यात आले होते. या विद्यापीठांतर्गत कृषि महाविद्यालय, ता. दापोली, जि. रत्नागिरी येथील ०३ विद्यार्थी स्वयंसेवक, कै. राजाराम मराठे कृषि महाविद्यालय, फोंडाघाट ता. कणकवली जि. सिंधुदुर्ग येथील ०३ विद्यार्थी स्वयंसेवक तर छत्रपती शिवाजी कृषि महाविद्यालय, किलॉस, ता. ओरोस, जि. सिंधुदुर्ग येथील ०३ विद्यार्थिनी स्वयंसेवक यांनी या कार्यशाळेत उत्स्फूर्तपणे सहभाग नोंदविला.

2.3.2.2 Indradhanushya

The 15th Maharashtra State Inter-University Cultural Youth Festival 2018-19 “Indradhanushya” was organized by Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik during 7th to 11th December 2018. The university team of 40 artists along with 2 team managers participated in the said youth festival. In Literary event-Quiz, the participated team got 1st rank at state level. Also in Classical Vocal Solo (Percussion) as a Music event, Mr. Varad Sohani, a student from College of Fisheries, Shirgaon, Ratnagiri received 1st rank whereas in Spot Photography as a Fine Arts event, Mr. Kalpesh Gawade, a student of C.S. College of Agriculture, Kirlos, Tal. Oros, Dist- Sindhudurg received 3rd rank at state level.

2.3.3 Research Festival

2.3.3.1 Inter-collegiate Avishkar

This Research convention for the year 2018-19 was organized by K.R.M. College of Agriculture, Phondaghat from 29th – 30th December 2018. Total 51 participants from 8 Colleges displayed 17 Research Projects. Out of which selected 10 research projects were sent for representing the university at state level.

2.3.3.2 13th Inter-University Research Convention (Avishkar)

The 13th Inter-University Avishkar 2018-19 was held at Gondwana University, Gadchiroli from 15th to 17th January 2019. The university was represented by 10 students in this Inter-University Research Convention.

2.3.4 Disaster Management Training Programme (AVHAN 2018-19)

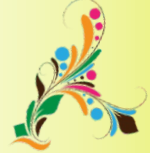
Avhan, a training programme for disaster management for the year 2018-19 was conducted by Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded from 3rd June to 12th June 2019. This university utilized all the 9 vacancies (6 boys and 3 girls) earmarked for the participation.

These trained students will form a part of the Chancellor's Brigade which will render help in case of any natural calamity in the nearby place.

३. संशोधन

३.१ हवामान व पीक परिस्थिती

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र १५° ३७', ते २०° २०' उत्तर अक्षांश ते ७०° ७' ते ७४° १३' पूर्व रेखांश असे असून त्यात ठाणे, पालघर, रायगड, रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग या पाच जिल्ह्यांचा समावेश होतो. या कार्यक्षेत्रात उत्तर कोकण किनारपट्टी आणि दक्षिण कोकण किनारपट्टी असे दोन हवामान विभाग येतात. उत्तर कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागात विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्रात ठाणे, पालघर, रायगड असे तीन जिल्हे तर दक्षिण कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागात रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग असे दोन जिल्हे येतात. कोकणचा भूप्रदेश डोंगराळ असून त्याला ७२० कि.मी. लांबीचा समुद्रकिनारा लाभला आहे. जून ते सप्टेंबर या कालावधीत येथे सुमारे २,००० ते ४,००० मि.मी. पाऊस पडतो. संपूर्ण वर्षभर हवामान उबदार व दमट असते. रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यात जमीन जांभ्या दगडापासून बनलेली जमीन आम्लधर्मीय असून तिची सुपीकता आणि जलधारणशक्ती कमी आहे. तथापि पालघर, ठाणे व रायगड जिल्ह्यात मध्यम काळ्या स्वरूपाची जमीन तुलनात्मकदृष्ट्या सुपीक आणि बऱ्यापैकी जलधारणशक्ती असलेली आहे. या वैशिष्ट्यपूर्ण जमिनीच्या प्रकारामुळे कोकण विभागाचे दक्षिण कोकण किनारपट्टी विभाग व उत्तर कोकण किनारपट्टी विभाग असे दोन भाग पडले आहेत. दक्षिण विभागासाठी फलोद्यानावर आधारित पीक पध्दती आणि उत्तर विभागासाठी भात पिकावर आधारित पीक पध्दती विकसित करण्यावर भर देण्यात आला आहे. महाराष्ट्रातील कोकण विभागामध्ये मान्सून २०१८ मध्ये जिल्हानिहाय झालेले पर्जन्यमान तक्ता क्र. १ मध्ये दिलेला आहे.

तक्ता क्र.१ : महाराष्ट्रातील कोकण विभागामध्ये जून ते ऑक्टोबर २०१८ मध्ये जिल्हानिहाय झालेले पर्जन्यमान

अ. क्र.	जिल्हा	सन २०१८ मधील मासिक पर्जन्यमान					एकूण पाऊस (मि.मी.)
		जून २०१८	जुलै २०१८	ऑगस्ट २०१८	सप्टेंबर २०१८	ऑक्टोबर २०१८	
अ. उत्तर कोकण किनारपट्टी विभाग							
१	ठाणे	६०५.२	१३०४.२	४१७.३	८४.१	११.५	२४२२.३
२	रायगड	७८९.३	१२५६.६	५६८.८	१२६.२	४२.२	२७८३.१
३.	पालघर	५५३.१	१४३३.१	२९४.०	३४.४	९.७	२३२४.३
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	२७.१	२३.६	-३८.६	-७७.१	-७७.८	-८.२
ब. दक्षिण कोकण किनारपट्टी विभाग							
१	रत्नागिरी	११३७.०	१३१६.०	७४८.१	१५६.२	७३.५	३४३०.८
२	सिंधुदुर्ग	११७३.०	१०३२.१	५८९.१	१३०.३	५४.७	२९७९.२
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	३३.४	-७.६	-१७.६	-६४.४	-५५.५	-८.३
क. कोकण विभाग							
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	८५१.५	१२६८.४	५२३.५	१०६.२	३८.३	२७८७.९
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	३०.४	९.८	-२९.४	-७१.६	-६६.६	-८.३

3. RESEARCH

3.1 Climate and Crop condition

The jurisdiction of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli encompasses, from 150.37' to 200.20' North latitude and 700.7' to 740.13' East longitude, spread over five districts viz., Palghar, Thane, Raigad, Ratnagiri and Sindhudurg. There are two agro climatic zones viz., North Konkan coastal zone comprising three districts viz., Palghar, Thane, Raigad and South Konkan Coastal Zone comprising two districts viz., Ratnagiri and Sindhudurg. The region has a hilly terrain and extensive seacoast of 720 km. It receives heavy rainfall ranging from 2000 to 4000 mm mostly during the months of June to September. The climate remains warm and humid almost throughout the year. The lateritic soil from Ratnagiri and Sindhudurg districts is slightly acidic, low in fertility having low moisture retention capacity, whereas medium black soil from Palghar, Thane and Raigad districts is comparatively fertile and having more moisture retention capacity. Rice is the main crop of North Konkan Coastal Zone and as such rice based cropping system is prevailing in this region whereas the fruit crops are dominating in South Konkan Coastal Zone and hence the horticulture based cropping system is followed in the South Konkan region.

The district wise rainfall of Konkan region of Maharashtra received during monsoon, 2018 are presented in Table

3.1.1 Rainfall

The districtwise rainfall received in Konkan region of Maharashtra during June to October, 2018 is presented in Table 1.

Sr. No	Districts	Monthly rainfall (mm)					Total Rainfall (mm)
		June, 2018	July, 2018	August, 2018	September, 2018	October, 2018	
A)	North Konkan Coastal Zone :						
1	Thane	605.2	1304.2	417.3	84.1	11.5	2422.3
2	Raigad	789.3	1256.6	568.8	126.2	42.2	2783.1
3	Palghar	553.1	1433.1	294	34.4	9.7	2324.3
	Percent increased / decreased	27.1	23.6	-38.6	-77.1	-77.8	-8.2
B)	South Konkan Coastal Zone :						
3	Ratnagiri	1137	1316	748.1	156.2	73.5	3430.8
4	Sindhudurg	1173	1032.1	589.1	130.3	54.7	2979.2
	Percent increased / decreased	33.4	-7.6	-17.6	-64.4	-55.5	-8.3
C)	Konkan Division						
	Percent increased / decreased	30.4	9.8	-29.4	-71.6	-66.6	-8.3

३.१.२ कोकण विभागातील पर्जन्यमान

महाराष्ट्रातील कोकण विभागात सन २०१८ मध्ये २२ व्या हवामान आठवड्यात (दिनांक २८ मे ते ३ जून २०१८) मान्सूनचे आगमन झाले. तर ४० व्या हवामान आठवड्यात (दिनांक ०१ ऑक्टोबर ते ०७ ऑक्टोबर २०१८) मान्सूनच्या निर्गमनास सुरुवात झाली. सरासरी मान्सूनचे निर्गमन कालावधी (४२ वा हवामान आठवडा १५-१० ते २१-१०) विचार करता २०१८ साली मान्सूनचे निर्गमन लवकर झाले. सदर पर्जन्यमान कोकण विभागातील एकूण सरासरी (३०३८.७) पर्जन्यमानापेक्षा ८.३ टक्के कमी होते.

कोकण विभागात २०१८ मध्ये जून आणि जुलै महिन्यांमध्ये सरासरीपेक्षा अनुक्रमे ३०.४ आणि ९.८ टक्के जास्त पर्जन्यमानाची नोंद झाली. तर ऑगस्ट आणि सप्टेंबर २०१८ मध्ये अनुक्रमे २९.७ व ७१.६ टक्के सरासरीपेक्षा कमी पर्जन्यमानाची नोंद झाली. उत्तर कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागातील ठाणे, रायगड आणि पालघर या जिल्ह्यांमध्ये सरासरीपेक्षा अनुक्रमे ३.८, ११.६ व ८.४ टक्के कमी पर्जन्यमानाची नोंद झाली. तर दक्षिण कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागात येणाऱ्या रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांमध्ये एकूण सरासरीपेक्षा अनुक्रमे २.३ व १४.२ टक्के कमी पर्जन्यमानाची नोंद झाली.

३.२.१.२ उत्तर व दक्षिण कोकण किनारी भागातील पर्जन्यमान

उत्तर कोकण किनारी भागात ठाणे, रायगड आणि पालघर या जिल्ह्यांमध्ये एकूण अनुक्रमे ३४४१.३, ३५२८.२ आणि ३२५२.५ इतक्या पर्जन्यमानाची नोंद झाली तर दक्षिण कोकण किनारी भागात रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांमध्ये अनुक्रमे ३३०७.३ आणि ३१९३.७ इतका पाऊस झाला.

३.१.३ पीक परिस्थिती

भात व नाचणी पिकांची पेरणी २३ व्या हवामान आठवड्यात करण्यात आली. भात पेरणीनंतर कालावधीत बी उगवण्यासाठी पुरेसे पर्जन्यमान झाल्यामुळे भात व नाचणी पिकांच्या बियाण्याची उगवण व्यवस्थित झाली.

२८ ते ३० व्या हवामान आठवड्यात पुरेसा पाऊस झाल्याने तो भात व नाचणी पिकांच्या पर्नलागवडीस फायदेशीर ठरून पर्नलागवड वेळीच पूर्ण होण्यास मदत झाली. संपूर्ण जूलै महिन्यात व ऑगस्ट महिन्याच्या मध्यावधीपर्यंत सतत जास्त आर्द्रता व कमी सुर्य प्रकाशाचे तास असल्यामुळे भात पिकामध्ये प्रकाशसंश्लेषणाच्या प्रक्रियेवर प्रतिकूल परिणाम झाला. ९ ते २० सप्टेंबर (३६ ते ३८ हवामान आठवडा) दरम्यान कोकण विभागात १५ दिवसासाठी पावसाचा ताण आढळून आला. यामुळे निमगरव्या आणि गरव्या भात जातींच्या उत्पादनावर परिणाम झाला.

फेब्रुवारी आणि मार्च महिन्यामध्ये (९ ते १३ हवामान आठवडा) अचानक वाढलेल्या तापमानामुळे आंब्याच्या अपक्व फळांची गळ आढळून आली.

३.१.४ किडी आणि रोग

२५ ते ३२ व्या हवामान आठवड्या दरम्यान सतत पाऊस पडला त्यामुळे पाणथळ जमिनीतील भात पिकांमध्ये जूलै आणि ऑगस्ट या महिन्यांमध्ये निळे भुंगेरे या किडींचे प्रादुर्भाव आढळून आला. सप्टेंबर महिन्यामध्ये भात पिकावर लष्करी अळींचा प्रादुर्भाव दिसून आला. तर ३६ ते ३८ व्या हवामान आठवड्यात पर्जन्यमान कमी झाल्याने पाणथळ भात पिकामध्ये तपकिरी तुडतुड्यांचा भात पिकावर प्रादुर्भाव आढळला. ऑगस्ट महिन्यात वेलवर्गीय भाजीपाला पिकांमध्ये भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव आढळून आला.

3.1.2 Rainfall Distribution of KONKAN REGION

In Konkan region of Maharashtra, during the year 2018, commencement of monsoon was observed during 22nd Meteorological week (28/05/2018 to 03/06/2018) and withdrawal was observed during 40th meteorological week (01/10/2018 to 07/10/2018). The normal withdrawal of monsoon in Konkan is in 42nd meteorological week (15/10/2018 to 21/10/2018). The total rainfall received was 2787.9 mm which was 8.2 percent deficit than the normal rainfall of 3038.7 mm. Konkan region received 30.4 per cent and 9.8 per cent higher rainfall as compared to normal monthly rainfall during June and July, 2018, respectively. Whereas, during August and September, 2018, rainfall received was (-) 29.4 per cent and (-) 71.6 per cent less as compared to normal monthly rainfall. The North Konkan Costal Zone i.e. Thane, Raigad and Palghar districts received (-) 3.8, (-)11.6 and (-) 8.4 percent deficit total rainfall, respectively during the year 2018 as compared to normal total rainfall, whereas the South Konkan Costal Zone i.e. Ratnagiri and Sindhudurg district received (-) 2.3 and (-) 14.2 per cent deficient total rainfall than normal during the year 2018.

3.1.3 Crop Condition

Rice and finger millet crop was sown during 23rd Met Week., immediately after sowing of rice, Konkan region experienced moderate rainfall which was favourable for germination of seeds and emergence of rice and finger millet seed. Rainfall received during 28th to 30th Met week was satisfactory and found beneficial for transplanting of rice and finger millet which resulted in timely completion of transplanting operation in both the crops. Continuous high humidity and low sunshine hours during the July and August, 2018 affected the photosynthetic efficiency of the rice crop. Dry spell from 9th to 20th September, 2018 (36 to 38 MW) i.e. 12 days was observed in Konkan region which influence the yield of mid-late, late and upland rice.

Sudden increase in temperatures during the second fortnight of February and March, 2018 (9th to 13th MW) resulted into immature fruit drop in mango and advisory given to irrigate the crop at fortnight interval.

3.1.4 Pest and Diseases

During 25th to 32th MW continuous rainfall was recorded which resulted in to incidence of blue beetle on rice crop. There was low incidence of Army worm observed during September month in early rice varieties of upland rice. In 36th to 38th MW deficient rainfall causes incidence of brown plant hoppers in lowland rice crop. In cucurbitaceous crops, downy mildew disease was observed in August month.

ऑक्टोबर ते डिसेंबर २०१८ या महिन्यादरम्यान आंबा पिकावर तुडतूडयांचा प्रादुर्भाव कमी प्रमाणात दिसून आला परंतु खोड किड तसेच फुलकिडी आणि मिजमाशी यांचा प्रादुर्भाव आंबा मोहोरावर आढळून आला. ४० ते ५० हवामान आठवडा दरम्यान ढगाळ हवामानामुळे नवीन पालवीवर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आला. काजूच्या नवीन बहरावर ढेकण्या व पाने पोखरणान्या अळींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

रब्बी हंगामात म्हणजेच नोव्हेंबर महिन्यानंतर भाजीपाला पिकांच्या रोपवाटीकेवर (वांगी, टोमॅटो, कोबी, मिरची, नवलकोल) तुडतूडे, मावा, आणि फुलकिडे या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

३.२ संशोधन शिफारसी

३.२.१ विकसित व प्रसारित केलेले पिकांचे वाण

१)भात - बीएम ४ (कर्जत शताब्दी)

कर्जत शताब्दी (बीएम ४) हा मध्यम कालावधीचा, बुटका, आखुड जाड दाण्याचा अधिक उत्पादन देणारा विशेषतः पोहयांसाठी उपयुक्त भाताचा वाण कोकण विभागात लागवडीसाठी प्रसारीत करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

वैशिष्ट्ये :-

१. हा वाण बुटका आणि मध्यम कालावधीचा असून १२५ ते १३० दिवसात तयार होतो.
२. आखुड जाड दाण्याचा अधिक उत्पादन देणारा विशेषतः पोहयासाठी उपयुक्त
३. भातावरील खोडकिडा आणि जीवाणूजन्य करपा व बुरशीजन्य करपा या रोगास साधारण प्रतिकारक्षम.
४. सरासरी उत्पन्न ३.८ ते ४ टन/हेक्टरी.
५. सुवासिक वाण

२)भेंडी - कोकण भेंडी

भेंडीचा अधिक उत्पन्न देणारा आणि हळद्या रोगास सहनशील कोकण भेंडी हा वाण कोकण विभागात खरीप हंगामामध्ये लागवडीसाठी प्रसारीत करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

वैशिष्ट्ये :-

१. कोकण विभागात खरीप हंगामामध्ये लागवडीसाठी उपयुक्त
२. भेंडीचा अधिक उत्पन्न देणारा वाण.

In case of fruit crops, from the Month of October to December 2018, very low incidence of hopper was observed in Mango crop however, attack of shoot borer, thrips and midge fly was noticed on new flushes of Mango. During 40th to 45th MW cloudy weather causes incidence of anthracnose on new flush of mango. In case of cashew, attack of Tea mosquito bug and thrips was noticed on new flushes as well as on flowering of cashew plant.

In rabi season i.e from November onwards, incidence of hopper, aphids and thrips in vegetable crops viz., brinjal, tomato, cabbage, chilli, knol khol etc was observed.

3.2 Research Recommendations

3.2.1 Crop varieties developed by the University

1) Rice – BM 4 (Karjat shatabdi)

BM-4 (Karjat shatabdi) medium duration, dwarf stature, short bold grain type, high yielding rice variety suitable for beaten rice is recommended for cultivation in konkan region.

Salient Features:

1. Dwarf, medium duration variety mature within 125-130 days.
2. Short bold grain, high yielding, suitable for beaten rice.
3. Resistant to rice stem borer, bacterial blight and fungal blast.
4. Average grain yield 3.8.-4 t/ha.
5. Scented variety.

2) Okra:

it is recommended to release the high yielding and YVMV tolerant variety 'Konkan Bhendi' (DPLOK-11) of Okra for cultivation in Konkan region during Kharif season.

Salient Features:

1. Suitable for Kharif season in Konkan region
2. High yielding

३. सरासरी उत्पन्न १३५ क्विंटल/हेक्टरी
४. हळदया रोगास सहनशील
५. अति पावसामध्ये तग धरणारी.
६. आकर्षक हिरवा रंग.
७. चांगली टिकवण क्षमता (३ ते ४ दिवस).
८. कालावधी ११० ते १२० दिवस.

३.२.२ पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित संशोधन शिफारसी

अ) नैसर्गिक साधन संपत्ती व्यवस्थापन

जमिनीची सुपिकता व पीक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन

१. कोकणातील जांभ्या जमिनीत खरीप भुईमूगाच्या कोकण टपोरा या जातीपासून किफायतशीर उत्पादन आणि आर्थिक फायदा मिळविण्यासाठी पिकाला १०० पीपीएम पॅक्लोव्युट्रॉझॉल उगवणीनंतर अनुक्रमे ३० आणि ५० दिवसांनी फवारणीद्वारे देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
२. कोकणातील जांभ्या जमिनीत भुईमूगाच्या कोकण भुरत्न वाणापासून किफायतशीर उत्पादन मिळविण्यासाठी पिकाची पेरणी ३०X१० सेमी अंतराने करण्याची आणि पेरणीच्या वेळी शिफारशीच्या १२५ टक्के खताची मात्रा (३१.२५ कि. ग्रॅ. नत्र आणि ६२.५ कि. ग्रॅ. स्फुरद) आणि ५ टन शेणखत प्रति हेक्टर देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
३. कोकणातील जांभ्या जमिनीत रबी-उन्हाळी भुईमूगापासून अधिक उत्पादन आणि नफा मिळविण्यासाठी पेरणीवेळी प्रति हेक्टर ५ टन शेणखत अधिक शिफारशित नत्र मात्रा आणि ५० किलो स्फुरद तसेच बिजप्रक्रिया अंतर्गत स्फुरद विरघळणारे जीवाणू (डिजीआरसी २) २५ ग्रॅम प्रति किलो बियाणे शिफारस करण्यात येते.
४. उत्तर कोकण किनारपट्टीच्या खान्या जमिनीमध्ये पालक या पिकापासून अधिक उत्पादन व आर्थिक नफा मिळविण्यासाठी पुसा हरित या वाणाची लागवड करून वाणस प्रति हेक्टर ७५ कि. ग्रॅ. नत्र आणि ५० कि. ग्रॅ. स्फुरद खतांची मात्रा देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
५. कोकण विभागात शेवरकंदापासून अधिक उत्पादन आणि आर्थिक फायदा मिळण्यासाठी शिफारशीत खत मात्रेसह (शेणखत १० टन + १००:५०:१०० किलो नत्र, स्फुरद, पालाश प्रती हेक्टर) २० किलो मॅग्नेशियम सल्फेट, १२.५ किलोझिंक सल्फेट, १० किलो बोरक्स जमिनीतून व ०.५ टक्के फेरस सल्फेट फवारणीद्वारे देण्याची शिफारस करण्यात येते.

3. Average yield 135q/ha
4. tolerant to YVMV
5. Sustainable in high rainfall condition
6. Attractive green colour
7. Good keeping quality (3 to 4 days)
8. Crop duration – 110 to 120 days

3.2.2 Recommendations based on crop production technologies

A) Natural Resource Management

Soil Fertility and Crop Nutrition Management

1. Foliar spraying of paclobutrazol @ 100 ppm at 30 and 50 days after emergence is recommended for obtaining maximum pod yield and monetary returns from Kharif cultivation of groundnut cultivar TKG Bold in lateritic soils of Konkan region.
2. Groundnut variety Konkan Bhuratna be sown with spacing of 30 cm x 10 cm and application of 125% RDF (31.25 kg N and 62.5 kg P₂O₅) ha⁻¹ along with FYM @ 5 t ha⁻¹ is recommended for obtaining maximum yield and monetary returns under lateritic soils of Konkan region
3. It is recommended to apply FYM @ 5 t ha⁻¹, recommended dose of nitrogen @ 25 kg ha⁻¹ and phosphorus @ 50 kg ha⁻¹ fertilizer dose at the time of sowing and seed dressing with phosphorus solubilizing bacteria (DGRC 2) @ 25 g kg⁻¹ for the maximum dry pod yield and net monetary returns in rabi hot weather groundnut in Konkan region.
4. It is recommended that under coastal saline soil of North Konkan region, to obtain maximum yield and highest monetary returns, spinach variety Pusa harit be cultivated with application of nitrogen @ 75 kg ha⁻¹ and 50 kg P₂O₅ ha⁻¹.
5. It is recommended that the application of 20 kg MgSO₄, 12.5 kg MgSO₄, 12.5 kg ZnSO₄, 10 kg Borex through soil and foliar spray of FeSO₄ @ 0.5% nutrients along with recommended dose of fertilizer (FYM @ 10 t + 100: 50: 100 kg N, P₂O₅) K₂O ha⁻¹) to get higher tuber yield and more economic returns from cassava in Konkan region.

ब) उद्यानविद्या

१. जांभ्या कातळाच्या सपाट भागांमध्ये (सडयावर) हापूस आंब्याचे अधिक उत्पादन मिळविण्यासाठी कॅल्शियम नायट्रेट (१ टक्के) द्रावणाच्या तीन फवारण्या फळे वाटाण्याच्या, गोटीच्या आणि अंड्याच्या आकाराची असताना करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
२. काकडी या पिकाच्या अधिक दर्जेदार उत्पादना आणि आर्थिक फायद्यासाठी वेलीला त्रिकोणी पध्दतीने उभारलेल्या बांबूवर प्लॅस्टीक सुतळीचा आधार देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

क) पशु व मत्स्य विज्ञान

पशुविज्ञान

१. कोकण कन्याळ जातीच्या करडांच्या दुधाची गरज भागविण्यासाठी एकूण दुधाच्या गरजेपैकी ५० टक्के सोयाबीनचे दुध पाजण्याची शिफारस करण्यात येते.

मत्स्य विज्ञान

१. गोल्ड फिश माशाचे शेततळ्यातील पिंजऱ्यामध्ये संवर्धन करताना किमान २० मिमी आकाराचे १५० नग प्रति घन मीटर क्षमतेने साठवणूक करून त्यांच्या वजनाच्या ८ % दराने ३२ % प्रथिनेयुक्त खाद्य द्यावे, अशी शिफारस करण्यात येत आहे.
२. बायोफ्लॉक पध्दतीद्वारे गव्हाचे पीठ हे कार्बन स्रोत वापरून कार्बन/नत्राचे गुणोत्तर १९ ठेवून ९० दिवसांमध्ये रोहू माशाची इष्टतम वाढ आणि जगण्याचे प्रमाण मिळविणेसाठी १५ बीज/१०० लिटर (लांबी २० ते २५ मिमी) या घनतेने साठवणूक करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
३. तारुज (सिगॅनस व्हर्मिकुलाटस) माशांच्या शाश्वत मासेमारीसाठी ३१७ मी. मी. (एकूण लांबी) पेक्षा लहानमासे पकडण्यात येवू नयेत अशी शिफारस करण्यात येत आहे.
४. टॅजेरिन (झिफ्योफोरस हेलेरी) जातीच्या शोभिवंत माशांच्या नवजात मत्स्य पिल्लांची योग्य वाढ व जगवण्याचे प्रमाण अधिक मिळविण्यासाठी पहीले दोन आठवडे आर्टिमिया नॉप्लीया तसेच त्या पुढील दोन आठवडे कोळंबी खाद्य (४१ टक्के प्रथिने) भुकटी स्वरूपात दिवसातून तीन वेळा चार तासांच्या अंतराने देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
५. सनसेट प्लॅटी (झिफ्योफोरस मॅक्युलॅटस) या जातीच्या शोभिवंत माशांची १२० दिवसात योग्य वाढ व जगवण्याचे अधिक प्रमाणासाठी ३० दिवस वयाची पिल्ले १ नग प्रति २.५ लिटर पाण्यात संचयन करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

ड) काढणीपश्चात व्यवस्थापन

१. पालेभाज्यापासून माठ ६ टक्के, पालक २८ टक्के व अरारुट स्टार्च ४३ टक्के व इतर मसाले २३ टक्के वापरून तयार केलेले झटपट सुप मिश्रण तयार करण्याच्या प्रक्रियेची शिफारस करण्यात येते. झटपट सुप मिश्रण अॅल्युमिनिअम लॅमिनेटेड पिशवीत ९० दिवसांपर्यंत चांगल्या स्थितीत राहते. (इतर मसाले ५- जिरे पूड ०.६६ टक्के, इलायची पूड ०.६६ टक्के, काळी मिरी पूड १.०६ टक्के, मिरची पूड ५ टक्के, मिठ ७.३३ टक्के, कांदा पूड २ टक्के, लसूण पूड १.३३ टक्के, सायट्रिक आम्ल ०.३३ टक्के व गाजराचे काप ४.६६ टक्के मिश्रीत करावे.)

B) Horticulture

1. The spraying of calcium nitrate (1%) at peanut, marble and egg stages is recommended for higher yield in Alphonso mango planted on platue area of hard lateritic rock.
2. it is recommended to train cucumber plants on plastic rope supported by conically fixed Bamboo for higher fruit yield.

C) Animal and Fisheries Science

Dairy Science

1. To meet the total milk requirement of Konkan Kanyal weaning kids it is recommended to substitute 50 per cent soyamilk with available goat milk.

Fisheries Science

1. It is Recommended to rear goldfish (20 mm size) at a density of 150 numbers/m³ and to feed 32% pretein incorated diet at 8% body weight per day in cages installed in farm-ponds.
2. it is recommended to rear 15 fry of Labeo rohita (length-20-25mm) per 100 L in biofloc system with C/N ratio of 19 by using wheat flour as a carbon source for 90 days to achieve optimal growth and survival.
3. It is recommended to catch more than 327 mm (total length) vermiculated spinefoot fish (*Siganus vermiculatus*) for sustainable fishery.
4. It is recommended to feed new-born Tangerine, (*Xiphophorus helleri*) with artemia nauplii for first two weeks and powdered shrimp feed (41% protein) thrice a day with interval of 4 hours for next two weeks for obtaining optimal growth and survival.
5. it is recommended to rear 30 days old Sunset Platy (*Xiphophorus maculatus*) with stocking density of 1 no./2.5L for 120 days for optimal growth and survival.

D) Basic Sciences, Food Science and Technology

Post Harvest Management

1. Process for instant Soup Mixes from leafy Vegetables using Amaranthus 6 %, Arrowroot Starch 43 % and other Spices 23% is recommended. The instant soup mixes can be stored in good condition in Aluminium Laminated Pouch us to 90 days. (Other Spices cumin 0.66, coriander 0.66, black pepper 1.06, chilli 5, salt 7.33, onion 2, garlic 1.33, citric acid 0.33 and carrot 4.66%).

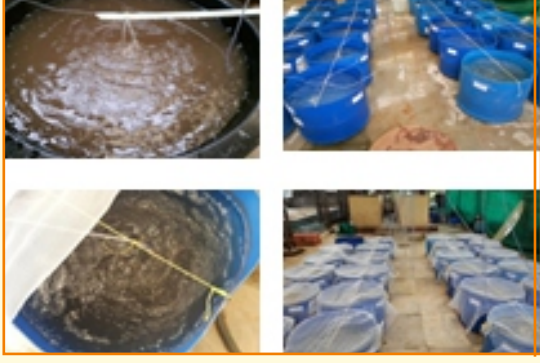

◀◀ काकडी पिकाच्या दर्जेदार उत्पादनासाठी वेलीळा त्रिकोणी पध्दतीने उभारलेल्या बांबूवर प्लास्टिक सुतळीचा आधार देण्याची शिफारस

जांभ्या जमिनीमध्ये फुल कोबीच्या अधिक उत्पादनासाठी इनलाईन टिंबक सिंचन व चंदेरी रंगाच्या अच्छादनाची शिफारस ▶▶

◀◀ घरगुती भाजीपाला (मेथी, कोथिंबीर व पालक) पिकविण्यासाठी उभ्या व त्रिकोणी आकाराच्या हायड्रोपोनिक्स सांगाड्याची शिफारस

रोहू माशाच्या इष्टतम वाढीसाठी
बायोफ्लॉक पध्दतीचा वापर

खरीप भुईमूगाच्या कोकण टपोरा या
जातीपासून अधिक उत्पादन
मिळविण्यासाठी पॅक्लोब्युट्रॉझॉल
देण्याची शिफारस

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि
विद्यापीठाने विकसित केलेल्या पध्दतीने
गाजर पेढा तयार करण्याची शिफारस

२. बोकडाच्या मांसातील स्नायु मऊ करणे आणि सहा दिवसा पर्यंत संरक्षित करण्यासाठी विड्याच्या पानांचा काढा १:१ याप्रमाणात ३० मिनिटे प्रक्रिया करून १०-१५ अंश सेल्सीअस तापमानाला ठेवण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
३. गाजराचा गर व साखर यांचे १.१ प्रमाण तसेच वापरण्यात येणाऱ्या साखरेच्या ६७.५ टक्के पावडर, ५ टक्के कॉर्न फ्लोअर आणि ५ टक्के वनस्पती तूप वापरून १५ दिवस साठवण क्षमता असलेला गाजर पेढा तयार करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
४. सिताफळ व रताळी यांचा ८०:२० प्रमाणात ४८ टक्के गर, ४८ टक्के साखर, २ टक्के मिल्क पावडर, १ टक्का कॉर्न फ्लोअर आणि १ टक्का वनस्पती तूप वापरून सिताफळ - रताळी ३० दिवस साठवण क्षमता असलेली मिश्र बर्फा तयार करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
५. चार टक्के बोरीक ॲसिड द्रावणाची मात्रा देऊन २०० गेज पॉलिइथिलिन पिशवीमध्ये बंद करून अरेबियन जास्मिन (मोगरा) कळ्या १३ ± १ अंशसेल्सीअस तापमानाला ७२ तास साठवण करण्याची शिफारस करता येते.
६. सर्वोत्तम स्विकारहता असलेली आणि वातावरणीय तापमानाला ८ दिवसांची आणि रेफ्रिजरेशन तापमानाला २४ दिवसांची टिकवण क्षमता असलेली खरवसवडी तयार करण्यासाठी गाईच्या दुधाचा चिक व साधे दुध यांचा ३:१ या प्रमाणात वापर करण्याची आणि खरवस वडी मिश्रणाच्या २० टक्के हापूस आंब्याच्या रसाचा स्वाद घटक म्हणून वापरण्याची शिफारस करण्यात येते.

इ) पीक संरक्षण

१. काळी मिरीवरील हळुवार मररोगाचे प्रभावी नियंत्रण व फायदेशिर उत्पादनाकरीता, पोचोनिया क्लॅमिडोस्पोरिया २ किग्रॅ/वेल (१.०५ किग्रॅ/ ५० किग्रॅ शेणखत), तदनंतर सुडोमोनास फ्ल्युरोसेन्स २ % (३ लिटर/वेल) याची मात्रा दोनवेळा, मे-जून आणि ऑगस्ट-सप्टेंबर मध्ये जमिनीत वेलीच्या मुळाभोवती देण्याची शिफारस करण्यात येते.
२. भुईमुगाला प्रादुर्भाव करण्याच्या स्कलेरोशिअम रॉल्फसाय (खोड कुजव्या) आणि ॲस्पेरजिलस नायजर (खोड कुजव्या) या रोगांचा प्रादुर्भाव कमी करून अधिक उत्पादन मिळण्यासाठी स्यूडोमोनास फ्ल्युरोसेन्स प्रजाती २ या जीवाणूयुक्त बुरशीनाशकाची प्रती किलो बियाणास २५ ग्रॅम या प्रमाणात बीज प्रक्रिया करण्याची शिफारस करण्यात येते.

फ) कृषि अभियांत्रिकी

१. कोकण विभागामध्ये जांभ्या जमिनीमध्ये फुलकोबी पिकाच्या अधिक फायदयासाठी इनलाईन टिबक सिंचनाद्वारे (४ लिटर प्रति तास, ५० सें. मी. अंतर) पीक बाष्पपर्णोत्सर्जनाच्या ८० टक्के पाणी व चंदेरी रंगाच्या आच्छादनासह देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
२. डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली विकसित उभ्या व त्रिकोणी आकाराच्या हायड्रोपोनीक सांगाडयात व्हर्म्युक्युलेट (५०%) अ कोकोपीट (२५%) अ व्हर्मिकंपोस्ट (२५%) माध्यमाचा वापर करून कोकण विभागात घरगुती भाजीपाला (मेथी, कोथंबीर व पालक) पिकविण्यासाठी शिफारस करण्यात येत आहे.

2. The process for tenderizing and preserving Chevon up to 6 days by using Betel leaf extract in the proportion of 1:1 for 30 min at 10-15°C temperature is recommended.
3. It is recommended to prepare the carrot pedha by using carrot pulp and sugar in 1:1 proportion, with 67.5 % milk powder, 5% corn flour and 5 % hydrogenated vegetable oil based on the sugar used with the storage life of 15 days at ambient conditions.
4. It is recommended to prepare the custard apple-sweet potato pulp in 80:20, 48% sugar, 2% milk powder, 1% corn flour and 1 % hydrogenated vegetable oil.
5. It is recommended that the unopened flower buds of Arabian jasmine (Mogra) per treated with 4 % boric acid solution and packed in 200 gauge polyethylene bags could be stored at 13 ± 10 °C temperature for a period of 72 hours.
6. It is recommended to prepare most acceptable quality colostrums cake having shelf life of 8 days at ambient temperature and 24 days at refrigeration temperature by admixing of colostrum milk and normal milk in the proportion of 3:1 and by addition of Alphonso mango pulp @ 20% of colostrums cake mix.

E) Plant Protection

1. For effective and economical management of slow decline disease along with maximum dry berry yield of black pepper, soil application of *Pochonia chlamydosporia* @ 2kg/vine (1.05kg *P. chlamydosporial*/50kg Fym), followed by soil drenching with *P. Fluorescens* @ 2% (drench 3 l/vine) around plant roots, twice during May-June and August- September is recommended.
2. For reducing the severity of stem rot (*Sclerotium rolfsii*) and collar rot (*Aspergillus niger*) of groundnut with significant increase in yield, seed treatment with *Pseudomonas Fluorescens* strain 2 @ 25 g kg⁻¹ seed is recommended.

F) Agricultural Engineering

1. it is recommended to grow cauliflower with inline drip (4 lph and 50 cm spacing) on lateritic soils of Konkan region with 0.8 ETC irrigation level (21.36 cm) coupled with silver mulching for getting maximum returns.
2. Dr. B.S.K.K.V. Dapoli developed vertical and triangular type hydroponic unit vermiculite (50 %) + cocopeat (25%) + vermicompost (25%) media is recommended for growing home fresh vegetables.

फ) सामाजिक शास्त्रे

कृषि अर्थशास्त्र

१. आजारी काजू उदयोगांना राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायधिकरण (ऱ्क्ख) आधारावर राज्य धोरणासह पुर्नजिवीत करणे तसेच कोकण काजू ब्रॅण्ड विकास करण्यासाठी नियंत्रित बाजारात जागा उपउब्ध करून कच्चा काजू व काजूगंराच्या किंमती स्थिर करणे आणि आयात होणाऱ्या काजूवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी आयातकर वाढविण्यासाठी राष्ट्रीय धोरण ठरविण्याची, शिफारस करण्यात येते.

विस्तार शिक्षण

१. विस्तार यंत्रणांनी मृद चाचणी सुविधा, त्याची गरज आणि महत्व या संबंधीचा जागरुकता कार्यक्रम राबवावे व जमिनीच्या आरोग्य पत्रिकेनुसार एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन वापराविषयीची प्रात्यक्षिके मोठ्या प्रमाणावर घेण्यात यावीत, अशी शिफारस करण्यात येत आहे.
२. डॉ. बाळासाहेब कोकण कृषि विद्यापीठाने विकसित केलेल्या हापूस आंबा, कृषि अभियांत्रिकी, भात काढणी पश्चात तंत्रज्ञान, काजू पिक संरक्षण आणि वनश्री या मोबाईल ॲप्सची उपयुक्तता पाहता, कृषि विभागाद्वारे या ॲप्सचा प्रचार व प्रसार करावा, अशी शिफारस करण्यात येत आहे.

G) Social Sciences:

Agriculture Economics

1. It is recommended to revive the cashew industries with state policy on the basis of the National Company Law Tribunal (NCLT) as well as to provide a place in the regulated market for the development of Konkan Cashew brand. To stabilize the prices of raw cashew nuts and cashews kernel a national policy to impose additional import duty to control the imported raw cashew.

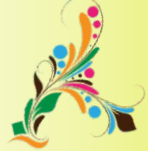
Extension Education

1. It is recommended that awareness building programme about soil testing facility, its need and importance must be taken up by the extension agencies. Large scale demonstrations should be recognized on use of Integrated Nutrient Management on the basis of soil health card reports.
2. It is recommended that by looking to the utility of the mobile apps namely Alphonso Mango, Agricultural Engineering, ornamental Fishries, Rice, Post Harvest Management, Cashew, Plant Protection and Vanashree developed by Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli the Department of Agriculture should make propaganda and extension of these apps.

४. विस्तार शिक्षण

शिक्षण आणि संशोधन कार्याबरोबरच विद्यापीठाचे संशोधन निष्कर्ष शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचविण्याच्या दृष्टीने या विद्यापीठात विस्तार शिक्षण यंत्रणाही कार्यरत आहे. विस्तार शिक्षणाचे कार्य करण्याकरिता या विद्यापीठात सन १९८१ साली विस्तार शिक्षण संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली. विद्यापीठातील संचालक, विस्तार शिक्षण हे या कार्याची धुरा सांभाळतात. दापोली विद्यापीठ मुख्यालयात विस्तार शिक्षण संचालनालयात संचालकांच्या मदतीला उपसंचालक, विस्तार शिक्षण, विस्तार कृषिविद्यावेत्ता तसेच विस्तार शिक्षण आणि उद्यानविद्या या विषयातील विषय विशेषज्ञ कार्यरत आहेत.

भारतीय कृषि अनुसंधान परिषदेच्या अर्थसहाय्याने सन १९९९ साली विद्यापीठामध्ये दापोली येथे कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. या केंद्राचा कार्यभार व्यवस्थापक सांभाळत आहेत. व्यवस्थापकांना सहाय्य करण्यास जनसंपर्क अधिकारी, विविध विषय विशेषज्ञ, कृषि सहाय्यक, वरिष्ठ कलाकार व छायाचित्रकार यांचा चमू आहे. कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्राच्या स्वरूपात विद्यापीठाचे विस्तार कार्य त्याचप्रमाणे सल्ला सेवा आणि विद्यापीठ उत्पादनाची वितरणव्यवस्था एकाच ठिकाणी प्रभावीपणे राबविली जाते.

प्रगत तंत्रज्ञानाचा अवलंब करण्यासाठी प्रशिक्षित मनुष्यबळ निर्माण करणे, ग्रामीण युवकांना व्यावसायिक प्रशिक्षण देऊन स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे या उद्देशाने नवी दिल्लीस्थित भारतीय कृषि अनुसंधान परिषदेने विद्यापीठाला दोन कृषि विज्ञान केंद्रे मंजूर केली असून अनुक्रमे लांजा, जि. रत्नागिरी आणि रोहा, जि. रायगड या ठिकाणी सदर केंद्रे कार्यरत आहेत. या केंद्राचा कार्यभार 'प्रमुख व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ' हे सांभाळत असतात. तर त्यांच्या मदतीला विविध विषय विशेषज्ञ व कार्यक्रम सहाय्यक उपलब्ध आहेत. तसेच, अशासकीय संस्थांद्वारे संचलित कोसबाड हिल, जि. पालघर व किल्लोस, जि. सिंधुदुर्ग येथील कृषि विज्ञान केंद्रांना विद्यापीठामार्फत तांत्रिक मार्गदर्शन केले जाते.

त्याचप्रमाणे विद्यापीठाच्या कृषि, कृषि अभियांत्रिकी व मत्स्य या तीन विद्याशाखांमार्फत विस्तार शिक्षणाचे कार्य केले जाते. कृषि विद्याशाखेच्या कृषि महाविद्यालय, दापोली अंतर्गत महाविद्यालयीन विकास गट स्थापन करण्यात आलेला आहे. या विकास गटाचे कार्य दापोली व खेड तालुक्यातील २ दत्तक गावांमध्ये केले जाते. विस्तार शिक्षण विभागातील विभाग प्रमुखांच्या मार्गदर्शनाखाली विस्तार प्रशिक्षण अधिकारी या गटाचे काम पहात असून त्यांच्या मदतीला कृषि सहाय्यक कार्यरत आहेत. मत्स्य विद्याशाखेतील विस्तार शिक्षणाचे उपक्रम सहयोगी अधिष्ठाता यांच्या मार्गदर्शनाखाली मत्स्य महाविद्यालयाच्या विस्तार शिक्षण विभागामार्फत राबविले जातात. तर कृषि अभियांत्रिकी विद्याशाखेमध्ये विस्तार शिक्षणाचे काम कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालयाच्या सहयोगी अधिष्ठाता यांचे मार्गदर्शनाखाली केले जाते. तसेच प्रादेशिक कृषि संशोधन केंद्र, कर्जत येथे 'विस्तार शिक्षण शास्त्रज्ञ' आणि प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ला येथे 'विस्तार शिक्षण अधिकारी' कार्यरत आहेत.

4. EXTENSION EDUCATION

A separate Directorate was established at the University headquarters during 1981 to undertake the work of Extension Education. The Directorate is headed by Director of Extension Education. He is assisted by one Assistant Professor of Extension Education and another Assistant Professor of Horticulture discipline. Similarly, with the financial assistance from the ICAR, New Delhi, Agriculture Technology Information Centre has been established at the headquarter in 1999. The Centre is headed by the Manager and he is supported by Jr. Research Assistants, Sr. Artist and Photographer. The Centre works on single window system wherein, an access to the technologies generated by the University is made available to the visitors; technical guidance is made available to the needy farmers, and the technology products of University are made available for sale. On the similar lines, the University has started mini ATIC at Ganapatipule in Ratnagiri tahsil. This unit is headed by Agriculture Assistant.

The ICAR, New Delhi has also sanctioned two Krishi Vigyan Kendras to the University, one at Deodhe-Lanja (Ratnagiri) and another at Killa-Roha (Raigad); each one is headed by Programme Coordinator and supported by different Subject Matter Specialists and Programme Assistants. These KVKs are engaged in conduct of OFTs, FLDs for technology dissemination. They also conduct vocational training classes for farmers, farm women and rural youth to improve their competency and in-service training to Government officials. Additional two KVKs, one at Kosbad hill (Thane) and another at Kirlos (Sindhudurg) managed by NGOs are also affiliated to the University.

Apart from this, all the four faculties of the University organize extension education programmes. Under the faculty of Agriculture, College of Agriculture, Dapoli has formed College Development Block. Extension Training Officer under the guidance of the Head, Department of Extension Education undertakes extension activities in two villages from Khed and Dapoli tahasil. He is assisted by Agriculture Assistants. Extension programmes in Fisheries faculty are organized by Department of Fisheries Extension under the guidance of Associate Dean, College of Fisheries. Similarly, extension activities under Agricultural Engineering faculty are organized under the guidance of the Associate Dean of the College Agriculture Engineering and Technology. In addition to this, Extension Education Scientist at Regional Agricultural Research Station, Karjat and Extension Education Officer working at Regional Fruit Research Station, Vengurle are looking after extension activities of respective region.

४.१ जिल्हा मासिक चर्चासत्र

मार्च २०१९ अखेर पर्यंत पालघर, रायगड, ठाणे, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांसाठी एकूण २० जिल्हा मासिक चर्चा सत्रे आयोजित करण्यात आली.

४.२ निदान चमू, दौरे

अहवाल काळामध्ये कोकणातील ठाणे, पालघर, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांतील एकूण १६५ गावांना विद्यापीठ शास्त्रज्ञांच्या चमूने भेटी देवून शेती संबंधीच्या समस्या व अडचणी विषयी मार्गदर्शन केले.

४.३ प्रशिक्षण कार्यक्रम

४.३.१ अधिकारी/प्रशिक्षकांसाठी प्रशिक्षण वर्ग

महाराष्ट्र शासनाच्या कृषि विभागातील कोकण विभागाच्या अधिकारी/विस्तार कार्यकर्ते व प्रशिक्षक यांच्यासाठी विद्यापीठाने विकसित केलेल्या नवीन तंत्राज्ञानाच्या प्रसारासाठी विविध विषयांवर प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले होते. अशा एकूण ४४ प्रशिक्षणांमधून २८३५ अधिकारी/विस्तार कार्यकर्ते यांना प्रशिक्षण देण्यात आले.

४.३.२ व्यावसायिक प्रशिक्षण

अहवाल कालावधीत विविध विषयावरील २९ व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले होते. या प्रशिक्षणामधून ६१८ शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देण्यात आले.

४.३.३ शेतकरी प्रशिक्षण वर्ग

विद्यापीठाची विविध संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे, घटक महाविद्यालये आणि विस्तार शिक्षण संचालनालय यांच्यातर्फे शेतकऱ्यांच्या गरजेनुसार १३२ प्रशिक्षण वर्गांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये शेतकऱ्यांना प्रात्यक्षिकांसह मार्गदर्शन करण्यात आले. या प्रशिक्षणाचा लाभ ३६५२ शेतकऱ्यांना झाला.

४.४ शेतकरी मेळावे

अहवाल काळात विद्यापीठांतर्गत कोकण विभागातील शेतकऱ्यांच्या गरजा व समस्यांवर आधारित विषयांवर एकूण ५६ शेतकरी मेळाव्यांचे आयोजन करण्यात आले होते. या शेतकरी मेळाव्यांमार्फत ८,३२१ शेतकऱ्यांना विविध विषयांवर मार्गदर्शन करण्यात आले.

४.५ शेतकरी शास्त्रज्ञ मंच

या विद्यापीठाच्या संशोधन केंद्रांवर तसेच कृषि विज्ञान केंद्रामार्फत कोकणातील पीक निहाय 'शेतकरी शास्त्रज्ञ मंच' स्थापन करण्यात आले असून अहवाल काळात या मंचांच्या ३२ सभा आयोजित करण्यात आल्या होत्या. त्याद्वारे विद्यापीठाच्या शास्त्रज्ञांमार्फत शेतकऱ्यांच्या पीक निहाय शंकांचे निरसन करण्यात आले.

४.६ विशेष दिनाचे आयोजन

४.६.१ डॉ. बाळासाहेब सावंत पुण्यतिथी

दिनांक ११ मे २०१८ रोजी डॉ. बाळासाहेब पुण्यतिथी विद्यापीठ मुख्यालयात सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत साजरी करण्यात आली.

४.६.२ जागतिक पर्यावरण दिन

दिनांक ५ जून २०१८ रोजी विद्यापीठ मुख्यालयाची जागतिक पर्यावरण दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. सर्व महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी, अधिकारी/कर्मचारी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला.

4.1 Monthly District Workshops

In all 22 Monthly District Workshops for Ratnagiri, Raigad, Sindhudurg and Palghar districts were organized during the reporting year.

4.2 Diagnostic team visits

Diagnostic team of the University visited 165 villages from five districts of Konkan region and provided consultancy as per the problems in the field condition.

4.3 Training Programmes

4.3.1 Refresher Trainings for Govt. Officials

In all 44 training programmes were organized for the Government officials and field functionaries from Department of Agriculture, Govt. of Maharashtra by the Director of Extension Education. These programmes were attended by 2835 officials and field functionaries from Konkan region.

4.3.2 Vocational trainings

A total 26 vocational training programmes on different agriculture and allied subjects were organized. Total 618 farmers had taken advantage of these programmes.

4.3.3 Farmers' training

The Directorate of Extension Education with the help of different research stations, KVKs and Constituent Colleges organised 132 training programmes along with demonstrations which were beneficial for 3652 farmers.

4.4 Farmers' Rallies

On the basis of location specific problems, needs and new technology developed by the University 56 farmers' rallies were organized in the region. These rallies were attended by 8321 farmers, farm women and rural youth.

4.5 Farmers-Scientists Forum

The University has established crop wise Farmers-Scientists Forums for effective and speedy transfer of technology. In all 32 meetings of the forums were arranged during the year to solve the location specific problems and to organize need based extension activities.

4.6. Celebration of Special days

4.6.1 Death Anniversary

Death Anniversary of Late Dr. Balasaheb Sawant was observed at university headquarter on 11th May 2018.

4.6.2 World Environment day

The world Environment day has been celebrated on 5th June 2018 at University headquarter. All the students and staff members took part in the programme.

४.६.३ डॉ. बाळासाहेब सावंत यांची जयंती

दिनांक ८ जून २०१८ रोजी डॉ. बाळासाहेब सावंत यांची जयंती विद्यापीठाच्या मुख्यालयात सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत साजरी करण्यात आली. या दिवसापासूनच विद्यापीठाच्या सर्व संशोधन केंद्रावर शेतकरी शास्त्रज्ञ - विस्तार - कार्यकर्ते मंचाची स्थापना करून सुरुवात करण्यात आली.

४.६.४ कृषिदिन

कै. वसंतराव नाईक यांची जयंती दिनांक १ जुलै रोजी कृषि दिन म्हणून साजरी केली जाते. या कृषि दिनानिमित्त दिनांक १ जुलै २०१८ रोजी विद्यापीठाच्या सर्व संशोधन केंद्रावर, महाविद्यालयांमध्ये तसेच कृषि विज्ञान केंद्रांमध्ये वृक्षलागवड कार्यक्रम राबविण्यात आला. विद्यापीठाच्या मुख्यालयीन वनशास्त्र महाविद्यालयाच्या जैवविविधता प्रक्षेत्रावर महाराष्ट्र शासनाच्या १३ कोटी वृक्ष लागवडीमध्ये विद्यापीठाने सहभाग घेतला.

४.६.५ मत्स्य शेतकरी दिन

दिनांक १० जुलै २०१८ रोजी विद्यापीठाच्या मुख्यालयी दोन्ही कृषि विज्ञान केंद्रांमध्ये मत्स्य शेतकरी दिन मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला.

४.६.६ अभियंता दिन

भारतरत्न सर विश्वेश्वरैया यांनी केलेल्या नेत्रदीपक कार्याची जाणीव कायम राहण्यासाठी दिनांक १५ सप्टेंबर हा दिवस सर विश्वेश्वरैया यांचा जन्मदिवस अभियंता दिन म्हणून कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास सर्व विभाग प्रमुख, प्राध्यापक, अधिकारी, कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

४.६.७ उन्नत भारत - अधिष्ठान दिवस

दिनांक १५ सप्टेंबर हा दिवस उन्नत भारत अभियानाचा अधिष्ठान दिवस म्हणून साजरा करण्यात आला. या दिवशी उन्नत भारत अभियानाच्या दापोली तालुक्यातील पाच दत्तक गावांमधील (कुडावळे, कादिवली, देहेण, साकुर्डे, मुर्डी) २०० शेतकरी उपस्थित होते.

४.६.८ जागतिक नारळ दिन

दिनांक ०२ सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रादेशिक नारळ संशोधन केंद्र, भाटये यांच्यावतीने नारळ लागवड तंत्रज्ञान या विषयावरील प्रशिक्षण वर्ग आयोजन करून जागतिक नारळ दिन साजरा करण्यात आला.

४.६.९ जागतिक अन्नदिन

कृषि विज्ञान केंद्र, लांजा व रोहा आणि विद्यापीठाच्या सर्व संशोधन केंद्रावर दिनांक १६ ऑक्टोबर २०१८ रोजी जागतिक अन्न दिन साजरा करण्यात आला.

४.६.१० जागतिक मृदा दिवस

दिनांक ०५ डिसेंबर २०१८ रोजी शितलनगर, दापोली, मंडणगड आणि शिरवली ता. खेड येथे कृषि विभागाच्या सहाय्याने साजरा करण्यात आला.

४.६.११ जागतिक महिला दिन

जागतिक महिला दिनाच्या निमित्त दिनांक ०८ मार्च २०१९ रोजी कुडावळे येथे कृषि अभियांत्रिकी तंत्रज्ञान महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वार्षिक श्रम संस्कार शिबीरांतर्गत गावातील महिलांसाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. पंचायत समिती दापोलीच्या उप-गटविकास अधिकारी श्रीमती बागुल या प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होत्या. या कार्यक्रमाचा लाभ परिसरातील ५४ महिलांनी घेतला.

4.6.3 Birth Anniversary

The Birth Anniversary of Balasaheb Sawant was celebrated on 8th June 2018 in presence of all staff members and students. The Farmers-Scientists-Extension workers forum have been established at headquarter and all research stations.

4.6.4 Krishi Din

Birth Anniversary of Late Vasant Rao Naik is celebrated as Krishi Din on 1st July. The tree plantation programme was organized to mark the occasion at University headquarter, all the research stations, Colleges and Krishi Vigyan Kendras. University also taken part in 13 crores tree plantation programme of Government of Maharashtra at Bio Diversity Park of College of Forestry.

4.6.5 Fish Farmer Day

Fish Farmer Day was celebrated at University headquarter and both the KVKs on 10th July 2018.

4.6.6 Engineers Day

On the occasion of Birth Anniversary (15th September) of the great Scientist Bharat Ratna Sir Visvesarrah, Engineers Day was organized by College of Agricultural Engineering and Technology, Dapoli. All the Heads, professors and staff of the university attended this programme.

4.6.7 Unnat Bharat Abhiyan Foundation day

The foundation of Unnat Bharat Abhiyan was celebrated at Sir Visvesarrah Hall more than 200 farmers from adopted villages Kudavale, Kadivali, Dehen, Sakrude and Murdi attended the programme.

4.6.8 World Coconut Day

The World Coconut day was celebrated on 2nd September 2018 at Regional Coconut Research Station, Bhaty, Dist. Ratnagiri

4.6.9 World Food Day

Krishi Vigyan Kendra, Lanja and Roha have celebrated World Food day on 16th October 2018.

4.6.10 World Soil Day

The World Soil day was celebrated on 5th December 2018 at Shital Nagar, Tal. Dapoli, Mandangad and Shirwali, Tal. Khed in collaboration with State Department of Agriculture.

4.6.11 World Women Day

The World Women day has been celebrated at Kudavale with the help of NSS volunteers of College Agriculture Engineering Technology, Dapoli. Deputy BDO Miss. Bagul chaired the function. 54 farm women were present for the programme.

मा. माजी केंद्रीय कुषिमंत्री
श्री. शरदचंद्रजी पवार यांची दि.
४/१२/२०१८ रोजी विद्यापीठास भेट

सॅद्रीय शेती प्रशिक्षणादरम्यान
मार्गदर्शन करताना मा. संचालक,
विस्तार शिक्षण, डॉ. संजय भावे

१ जुलै २०१८ रोजी वृक्षलागवडीने
आणि कृषि दिन साजरा

केंद्रीय कुक्कुटपालन संस्था, आरे,
मुंबई आणि विस्तार शिक्षण
संचालनालय आयोजित कुक्कुटपालन
प्रशिक्षण वर्ग

◀◀ उन्नत भारत अभियान अंतर्गत दि.
१५/९/२०१८ रोजी जाणीव जागृती
कार्यशाळेचे आयोजन

कृषिविद्या विभागामार्फत गाजरगवत
निर्मुलन जागृकता सप्ताहाचे आयोजन ▶▶

◀◀ हस्तचलित भात लावणी यंत्राचे
प्रात्यक्षिक

शेतकरी- शास्त्रज्ञ - विस्तार कार्यकर्ते
मंचाची सभा ▶▶

४.७ गटचर्चा

अहवाल काळात एकूण ७२ गटचर्चा आयोजित करण्यात आल्या. या गटचर्चेकरिता विभागातील १३४१ शेतकरी व महिला शेतकरी उपस्थित होते.

४.८ कृति प्रात्यक्षिके

अहवाल काळात विद्यापीठाच्या विविध प्रक्षेत्रावर एकूण ६२८ कृति प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करण्यात आले. या कृति प्रात्यक्षिकांच्या वेळी एकूण ३८७५ शेतकरी उपस्थित होते.

४.९ प्रथमदर्शी पीक प्रात्यक्षिके

अहवाल काळात एकूण १६८ प्रथमदर्शी पीक प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करण्यात आले. त्याचा प्रत्यक्ष परिणाम त्या-त्या विभागातील शेतकऱ्यांना शेतावरील शेती दिन कार्यक्रमाच्या माध्यमातून दिसून आला.

४.१० परिसंवाद/चर्चासत्रे

अहवाल काळात विविध विषयांवर एकूण २२ परिसंवाद/चर्चासत्रांचे आयोजन करण्यात आले. सदरच्या चर्चासत्रांमध्ये एकूण २१३८ शास्त्रज्ञ/अधिकारी व शेतकरी सहभागी झाले.

४.११ कृषि प्रदर्शने

अहवाल काळात विद्यापीठाने आंतर राज्यस्तरीय, राज्यस्तरीय आणि जिल्हा पातळीवर एकूण २४ कृषि प्रदर्शनात सहभाग घेतला. या प्रदर्शनाचा लाभ २,४३,२७१ शेतकऱ्यांनी घेतला.

४.१२ भात पिकावरील कीड व रोग सर्वेक्षण सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप)

महाराष्ट्र शासन कृषि विभाग आणि विस्तार शिक्षण संचालनालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने आंबा पिकावरील कीड व रोग सर्वेक्षण सल्ला प्रकल्प राबविण्यात आला. त्यामध्ये दोन दिवसांचे कीड व रोग सर्वेक्षकांचे एक प्रशिक्षण वर्ग दि ११ जुलै २०१८ रोजी आयोजित करण्यात आले होते. या प्रशिक्षण कार्यक्रमात ९२ कीड रोग सर्वेक्षकांनी भाग घेतला.

४.१३ मागोवा कार्यक्रम

दिनांक १८ मे २०१८ रोजी विद्यापीठाच्या वर्धापन दिनानिमित्त 'मागोवा' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये मागील वर्षामध्ये आयोजित केलेल्या विविध विस्तार व इतर कार्यक्रमांच्या छायाचित्रांचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले.

४.१४ विद्यापीठ उपक्रम व तंत्रज्ञान प्रसिध्दी

अहवाल काळात विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील विविध संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे, कृषि महाविद्यालय, वनशास्त्र महाविद्यालय, कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, मत्स्य महाविद्यालय आणि उद्यानविद्या महाविद्यालय येथे आयोजित करण्यात आलेल्या विविध तंत्रज्ञान प्रसार आणि विस्तार उपक्रमांना वेळोवेळी विविध दैनिकांमधून प्रसिध्दी देण्यात आली. अहवाल काळात एकूण १३६८ बातम्या आणि तंत्रज्ञानासंबंधी लेखांना प्रसिध्दी देण्यात आली.

४.१५ वृक्षारोपण कार्यक्रम

अहवाल काळात विद्यापीठाच्या विविध संशोधन केंद्रांवर आणि कृषि विज्ञान केंद्रांवर कृषि दिनाचे औचित्य साधून आणि महाराष्ट्र शासनाच्या वन विभागाने आयोजित केलेल्या तेरा कोटी वृक्षारोपण कार्यक्रमात सहभाग घेऊन वृक्षारोपणाचा कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणात राबविण्यात आला. या कार्यक्रमांतर्गत एकूण १४००० रोपांची/कलमांची लागवड करण्यात आली.

4.7 Group Discussion

In all, 72 group discussions benefiting 1341 farmers from the region were arranged during the reporting year.

4.8 Method Demonstration

During the year under report, 628 method demonstrations of improved technology were arranged on the farmers' fields by KVKs, research stations, and Colleges. This activity benefitted 3875 farmers.

4.9 Front Line Demonstrations

During the reporting period, for speedy transfer of technology and adoption by the farmers 168 Front Line Demonstrations of new and improved varieties of cereals, oilseeds, pulses, etc. and also demonstrations of new tools and implements were arranged. Impact of these demonstrations shown during field day programmes.

4.10 Workshops

In all 22 workshops were organized in konkan region during the reporting year which were benefitted by 2138 farmers.

4.11 Agricultural Exhibitions

During the period under report, the University with the help of Department of Agriculture and other organizations organized 24 agricultural exhibitions. Total 243271 participants took advantage of these exhibitions.

4.12 CROPSAP Training Programme

Under the state sponsored CROPSAP project on rice the University and Department of Agriculture, Govt. of Maharashtra jointly organized two training programmes of two days duration at Dapoli on 11th–12th July 2018. In all 92 pest scouts were trained during this programme.

4.13 MAGOVA Programme

On the occasion of the University Foundation day 18th May, 2018 photographic exhibition of various research and extension programmes conducted during previous year was organized in the University. In this programme the Scientists and Professors were felicitated for their noteworthy work.

4.14 Publicity of university programmes

Wide publicity was given to the events like farmers rallies, conferences, workshops, group discussions, agriculture exhibitions and other programmes organized by various research stations, KVKs, and Colleges through mass media. In all, 1368 news and popular articles were published through daily news papers.

4.15 Tree Plantation programme

University has taken participation in 13 crores tree plantation programme of Department of Forest at all the research stations and KVKs. Under the programme total 14000 saplings planted during 1st to 7th July, 2018.

४.१६ आकाशवाणी व दूरदर्शन कार्यक्रम

अहवाल काळात, दूरदर्शन केंद्र, वरळी मार्फत २७ कार्यक्रम व आकाशवाणी रत्नागिरी, पुणे व मुंबई मार्फत एकूण २२ शेती विषयक विविध कार्यक्रम प्रक्षेपित करण्यात आले.

४.१७ विद्यापीठास भेटी

कृषि क्षेत्रातील मान्यवर, विस्तार कार्यकर्ते, संशोधक, शासकीय अधिकारी, शेतकरी व विद्यार्थी अशा विविध क्षेत्रातील १,८४,४७८ व्यक्तींनी विद्यापीठ प्रक्षेत्रास भेट देवून शिक्षण, संशोधन व विस्तार कार्याची माहिती घेतली.

४.१८ तंत्रज्ञान विषयक प्रकाशने व निविष्ठांची विक्री

अहवाल काळात विद्यापीठाने विकसित केलेल्या विविध कृषि विषयक अवजारे, बियाणे प्रक्रियायुक्त पदार्थ व प्रकाशने इत्यादींची विक्री कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्रामार्फत करण्यात आली. यामधून रुपये १८ लाख एवढे महसूली उत्पन्न प्राप्त झाले.

४.१८.१ आंबा पुनरुज्जीवन प्रशिक्षणे

रायगड जिल्हयातील रोहा, पोलादपूर, माणगाव, पेण, अलीबाग, श्रीवर्धन आणि म्हसळा या तालुक्यातील शेतकऱ्यांसाठी आंबा पुनरुज्जीवन या विषयावरील प्रत्येक तालुक्यातील शेतकऱ्यांचे दोन दिवशीय एकूण सात प्रशिक्षण वर्गामध्ये २१० शेतकऱ्यांनी सहभाग घेतला.

४.१८.२ नाचणी प्रक्रिया प्रशिक्षण

दिनांक ०३ जानेवारी २०१९ रोजी दापोली तालुक्यातील धानकोली येथे उन्नत भारत अभियान आणि आत्मा कृषि विभाग, दापोली यांच्या संयुक्त विद्यमाने महिला व बचत गटांसाठी नाचणी प्रक्रिया विषयावरील प्रशिक्षण घेण्यात आले. यामध्ये ४० महिलांनी सहभाग घेतला.

४.१८.३ आंबा पिक किड व रोगसर्वेक्षण सल्ला प्रकल्प (हॉर्टसॅप)

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ आणि महाराष्ट्र शासनाचा कृषि विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आंबा पिकावरील किड व रोग व्यवस्थापन या प्रशिक्षण वर्गाचे दिनांक २३ व २४ नोव्हेंबर २०१८ या कालावधीत आयोजन केले होते. या प्रशिक्षणासाठी कोकण विभागातील १० किड सर्वेक्षक सहभागी झाले होते.

४.१८.४ उन्नत भारत अभियान

विस्तार शिक्षण संचालनालयांतर्गत उन्नत भारत अभियान हे दापोली तालुक्यातील कुडावळे, कादिवली, साकुर्डे, देहेण व मुर्डी या पाच गावांमध्ये राबविले जात आहे. या अभियानांतर्गत विविध कौशल्ययुक्त प्रशिक्षणांचे आयोजन करण्यात आले.

४.१८.५ कृषि दिनदर्शिका २०१८

विद्यापीठाच्या विस्तार शिक्षण संचालनालयाने या वर्षीही कृषि दिनदर्शिका प्रकाशित केली. या कृषि दिनदर्शिकेमध्ये शेतकरी बांधवांनी शेतीसंबंधी करावयाच्या दैनंदिनी कामकाजाची माहिती समाविष्ट करण्यात आली आहे. ही दिनदर्शिका शेतकरी बांधवांसाठी विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. बोरलॉग इन्स्टीट्यूट फॉर साउथ एशिया या संस्थेच्या वतीने पालघर जिल्हयातील ५००० शेतकऱ्यांसाठी या दिनदर्शिकेचे वाटप करण्यात आले.

4.16 AIR and Doordarshan Programmes

In the reporting period, 27 television programmes from Television Centre, Varali, Mumbai and 22 Radio programmes of various agriculture subjects were broadcast by AIR, Ratnagiri and Mumbai.

4.17 Visits to University

During the reporting year, 184478 farmers, dignitaries, extension workers, govt. officials and students visited the University to get acquainted with the technologies.

4.18 Sale of University Products

During the reporting period through sale counter of ATIC, university developed improved variety seeds, implements, publications and processed products realized revenue of Rs.18.00 lakhs.

4.18.1 Mango Rejuvenation Training

Two days duration seven training programmes were organized for the farmers from Poladpur, Mangaon, Roha, Pen, Alibag, Shrivardhan and Mhasala. A total of 210 farmers participated in the training.

4.18.2 Training Programme on Nagali Processing

Under Unnat Bharat Abhiyan and ATMA, Dapoli Nagali processing training programme was organized at Dhankoli village of Dapoli tahsil on 3rd January 2019. Total 40 women participated in the training.

4.18.3 Mango Crop Pest Disease Survey Advisory project (HORTSAP)

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth and State Department of Agriculture had jointly organized training programme on Mango Crop Pest Disease during 23rd and 24th November 2018.

4.18.4 Unnat Bharat Abhiyan

The Directorate of Extension Education, Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli has participated in Unnat Bharat Abhiyan. For this purpose Kudavale, Kadivali, Sakurde, Dehen and Murdi villages were selected. Various skill oriented trainings have been organized in the villages.

4.18.5 Krishi Din Darshika 2018

The Agriculture Calendar have been released by The Directorate of Extension Education, Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli. This Calendar was distributed free of cost to the farmers. The Borlounge Institute for South Asia also provided grants for printing of 5000 Agriculture Calendars and supplied free of cost to the farmers of Palghar district.

४.१८.६ कृषि दैनंदिनी २०१८

राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक (नाबार्ड) आणि आत्मा रायगड यांनी यावर्षीही कृषि दैनंदिनीच्या छपाईचे प्रायोजकत्व स्विकारल्याने सर्व शेतकरी बांधवांना कृषि दैनंदिनी २०१८ फक्त रुपये ५०/- एवढ्या कमी किंमतीत उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

४.१९ मान्यवरांच्या भेटी

१. मा. श्री. स्व. पांडुरंगजी फुंडकर, कुलपती आणि कृषि मंत्री, महाराष्ट्र राज्य
२. मा. डॉ. नरेंद्रसिंह राठोड, डी.डी.जी., शिक्षण, भा.कृ.अ.प. नवी दिल्ली
३. मा. श्री. संजयजी केळकर, सदस्य विद्यापीठ कार्यकारी परिषद, दापोली आणि आमदार, ठाणे
४. मा. श्री. संजयराव कदम, सदस्य, विद्यापीठ कार्यकारी परिषद, आमदार दापोली
५. श्री. सचिंद्र प्रताप सिंह, आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य पुणे
६. मा. श्री. शरदचंद्रजी पवार, माजी केंद्रीय कृषि मंत्री, भारत सरकार
७. श्री. राजेश एन. जोशी, न्यायाधीश, उच्च न्यायालय नागपूर, महाराष्ट्र
८. वेंडी मेटसॉन अॅण्ड ग्रीम मेटसॉन, आस्ट्रेलिया
९. मा. श्री. सोमनाथ भट्टाचार्य
१०. श्री. एस. बी. चव्हाण, जिल्हा लेखाधिकारी,
११. श्री. प्रकाश भांगरथ, सदस्य विस्तार शिक्षण परिषद, शहापूर, ठाणे
१२. श्री. प्रसन्न दिक्षित, सदस्य विस्तार शिक्षण परिषद, मु. रावारी, ता. लांजा, जि. रत्नागिरी
१३. श्री. बालकृष्ण बापट, सदस्य विस्तार शिक्षण परिषद, दिवेआगर, जि. रायगड
१४. श्री. सुहास सावंत, सदस्य विस्तार शिक्षण परिषद, वैभवाडी, नाधवडे, जि. सिंधुदुर्ग
१५. श्री. पटवर्धन, अध्यक्ष, लेखा समिती, महाराष्ट्र शासन
१६. श्री. अनंत इंदुलकर
१७. श्री. अमोल ए. तळपांडे
१८. श्री. विलास तारे, आमदार, बोईसर
१९. डॉ. एस. एस. मगर, माजी कुलगुरु, डॉ. बा.सा. कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली
२०. डॉ. ए. एस. धवन, कुलगुरु, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
२१. डॉ. एच. एस. सेन, अध्यक्ष, ISCAR, Canning Town
२२. डॉ. डी. बरमन, सचिव, ISCAR, Canning Town

4.18.6 Agriculture Diary 2018

National Bank for Agriculture and Rural Development and ATMA, Raigad provided grants for printing of Agriculture Diary, 2018 and was sold @Rs. 50/-

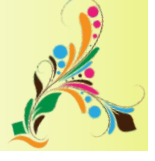
4.19 Dignitaries Visited to the University

1. Shri. Pandurang Fundkar, Pro Chancellor & Minister for Agriculture, Maharashtra State
2. Hon. Dr. Narendra Sigh Rathod, DDG, Education, ICAR, New Delhi
3. Hon. Shri. Sanjay Kelkar, Member, Executive Council & MLA, Thane
4. Hon. Shri. Sanjayrao Kadam, Member, Executive Council & MLA, Dapoli
5. Shri. Sachindra Pratap Singh, Commissioner of Agriculture, Maharashtra State
6. Hon. Shri. Sharadchandra Pawar, Ex Minister for Agriculture, Govt. of India
7. Shri. Rajesh N. Joshi, Judge, High Court, Nagapur, Maharashtra
8. Vendi Meston & Grim Meston, Australian delegates
9. Hon. Shri. Somnath Bhattacharya
10. Shri. S. B. Chavan, District Accountant
11. Shri. Prakash Bhangrath, Member Extension Council, Shahapur, Thane
12. Shri. Prasanna Dikshit, Member Extension Council, Tal. Lanja, Ratnagiri
13. Shri. Balkrushna Bapat, Member Extension Council, Devigar, Raigad
14. Shri. Suhas Sawant, Member Extension Council, Vaibhavwadi, Sindhudurg
15. Shri. Patwardhan, Chairman, Audit Committee, State Government of Maharashtra
16. Shri. Anant Indulkar
17. Shri. Amol A. Talpande
18. Shri. Vilas Tare, MLA, Boisar
19. Dr. S. S. Magar, Ex. Vice Chancellor, Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli
20. Dr. S. S. Dhavan, Vice Chancellor, Vasantrao Naik Marathwada Krishi Vidyapeeth, Parbhani
21. Dr. H. S. Sen, Chairman, ISCAR, Canning Town
22. Dr. D. Berman, Secretary, ISCAR, Canning Town

५. विद्यापीठ प्रशासन

५.१ विद्यापीठ अधिकारी

महाराष्ट्र कृषि विद्यापीठ परिनियम १९८३ मधील कलम १४ व परिनियम १९९० नुसार डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली मधील सन २०१७-१८ या वर्षामध्ये कार्यकारी, विद्याविषयक व इतर अधिकारी खालीलप्रमाणे होते.

५.१.१ कार्यकारी अधिकारी

- १) कुलपती : मा. श्री. सी. विद्यासागर राव
- २) प्रतिकुलपती : मा. ना. श्री. सदाभाऊ खोत
- ३) कुलगुरु : मा. डॉ. तपस भट्टाचार्य (दिनांक ३१/०८/२०१९ पर्यंत)
मा. डॉ. के. पी. विश्वनाथा (दिनांक ०१/०९/२०१९ ते १५ मार्च
२०१९ पर्यंत अतिरिक्त कार्यभार)
मा. डॉ. संजय दिनानाथ सावंत (दिनांक १६/०३/२०१९ पासून)

५.१.२ विद्याविषयक अधिकारी

- १) शिक्षण संचालक व अधिष्ठाता (कृषि) : डॉ. एस. एस. नारखेडे
- २) संशोधन संचालक : डॉ. पी. एम. हळदणकर
- ३) संचालक, विस्तार शिक्षण : डॉ. एस. जी. भावे
- ४) सहयोगी अधिष्ठाता, कृ.म.वि, दापोली : डॉ. यु. व्ही. महाडकर
- ५) सहयोगी अधिष्ठाता, कृअतंमवि, दापोली : डॉ. वाय. पी. खंदेतोड
- ६) सहयोगी अधिष्ठाता, म.म.वि., शिरगांव, रत्नागिरी : डॉ. हुकुमसिंग ढाकेर
- ७) सहयोगी अधिष्ठाता, वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली : डॉ. एम. एम. बुरोंडकर
(अतिरिक्त पदभार)
- ८) सहयोगी अधिष्ठाता, काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा : डॉ. के. एच. पुजारी
- ९) सहयोगी अधिष्ठाता, उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे : डॉ. पी. ए. सावंत
(दिनांक ०३/०७/२०१८ पर्यंत पदभार)
डॉ. पी. सी. हळदवणेकर
(दिनांक ०४/०७/२०१८ पासून पदभार)

५.१.३ विभाग प्रमुख व शास्त्रज्ञ

- १) प्रमुख, मृदशास्त्र व कृषि रसायनशास्त्र : डॉ. के. डी. पाटील
- २) प्रमुख, उद्यानविद्या विभाग : डॉ. बी. आर. साळवी
- ३) प्रमुख, वनस्पती रोगशास्त्र विभाग : डॉ. ए. पी. सुर्यवंशी

5. UNIVERSITY ADMINISTRATION

5.1 University Officers

As per Maharashtra Agricultural Universities Act, 1983 (14) and Statute, 1990 following are the Executive, Academic and Other Officers of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli during the year 2015-16.

A) Executive Officers

- 1) Chancellor : Hon.ble. C. Vidyasagar Rao
- 2) Pro-Chancellor : Hon.ble. Shri. Sadabhau Khot
- 3) Vice-Chancellor : Hon.ble. Dr. Tapas Bhattacharya (upto 31/08/2018)
Hon.ble. Dr. K.P. Vishwanath (01/09/2018 to
15/03/2019 additional charges)
Hon.ble. Dr. Sanjay D. Sawant(onward 16/03/2019)

B) Academic Officers

- 1) Director of Instruction & Dean (Agri.) : Dr. S.S. Narkhede
- 2) Director of Research : Dr. P.M. Haldankar
- 3) Director of Extension Education : Dr. S. G. Bhave
- 4) Associate Dean, College of Agriculture : Dr. U. V. Mahadkar
Dapoli
- 5) Associate Dean, C.A.E.T., Dapoli : Dr. Y.P. Khadetod
(Additional charge)
- 6) Associate Dean, College of Fisheries, : Dr. Hukumsing Dhaker
Shirgaon, Ratnagiri.
- 7) Associate Dean, College of Forestry, : Dr. M.M. Burondakar
Dapoli (Additional Charge)
- 8) Associate Dean, Post Harvest : Dr. K.H. Pujari
Management Institute, Roha
- 9) Associate Dean, College of Horticultural, : Dr. P.A. Sawant
Mulde (03/07/2018 upto Additional Charge)
Dr.P.C. Haldawanekar
(04/07/2018 onward)

C) Heads of the Departments and Scientists

- 1) Head, Deptt. of Soil Science & Agril.Chem: Dr. K.D.Patil
- 2) Head, Deptt. of Horticulture : Dr. B.R. Salvi
- 3) Head, Deptt. of Plant Pathology : Dr. A. P. Suryawanshi

४) प्रमुख, कृषि अभियांत्रिकी विभाग	:	डॉ. ए. जी. मोहोड
५) प्रमुख, कृषि विस्तार शिक्षण विभाग	:	डॉ. पी. ए. सावंत
६) प्रमुख, कृषि किटकशास्त्र विभाग	:	डॉ. अ. एल. नरंगळकर
७) प्रमुख, कृषि अर्थशास्त्र विभाग	:	डॉ. जे. एम. तलाठी
८) प्रमुख, कृषि पशुसंवर्धन व दुग्धशास्त्र	:	डॉ. बी. जी. देसाई
९) प्रमुख, कृषिविद्या विभाग	:	डॉ. एस. ए. चव्हाण (अतिरिक्त कार्यभार)
१०) प्रमुख, कृषि वनस्पतीशास्त्र विभाग	:	डॉ. बी. एल. ठवरे (दिनांक ३१/०५/२०१८ पर्यंत) डॉ. एम. एम. बुरोंडकर (दि. ०१/०६/२०१८ पासून अतिरिक्त पदभार)
११) सहयोगी संशोधन संचालक, प्रा.फ. सं.कें. वेंगुर्ला.	:	डॉ. एल. एस. चव्हाण (दि. ३१/०५/२०१८ पर्यंत अतिरिक्त कार्यभार) डॉ. ए. के. शिंदे (दि. ०१/०६/२०१८ पासून १४/०९/२०१९ पर्यंत अतिरिक्त कार्यभार) डॉ. आर. एल. कुणकेरकर (दि. १५/०९/२०१९ पर्यंत अतिरिक्त कार्यभार)
१२) सहयोगी संशोधन संचालक, प्रा. फ. सं. कें. वेंगुर्ला	:	डॉ. पी. सी. हळदवणेकर

५.१.४ इतर अधिकारी

१) कुलसचिव	:	डॉ. एस. एस. नारखेडे (अतिरिक्त कार्यभार दि. ३०/०६/२०१८ पर्यंत) डॉ. एस. ए. चव्हाण (अतिरिक्त कार्यभार दिनांक ०१/०७/२०१८ पासून ३१/०६/२०१९ पर्यंत)
२) नियंत्रक	:	श्री. अ. एस. पवार (अतिरिक्त कार्यभार दिनांक ०१/०७/२०१८ पासून ३१/०६/२०१९ पर्यंत) डॉ. यु. बी. गिम्हवणेकर (अतिरिक्त कार्यभार दि. ०२/११/२०१८ पासून)
३) विद्यापीठ अभियंता	:	श्री. आर. पी. धुमाळे
४) विद्यार्थी कल्याण अधिकारी	:	श्री. एन. अ. वागळे
५) उपकुलसचिव (परीक्षा)	:	श्री. अ. एस. पवार (दि. ०१/११/२०१८ पर्यंत) श्री. एस. के. आंबेकर (दि. ०१/११/२०१८ पासून)
६) सहाय्यक ग्रंथपाल	:	श्री. डी. बी. खुपटे
७) सहाय्यक कुलसचिव (प्रशासन-१)	:	श्री. यु. बी. गिम्हवणेकर

- 4) Head, Deptt. of Agril. Engineering : Dr. A. G. Mohod
5) Head, Deptt. of Agril. Extension : Dr. P. A. Sawant
6) Head, Deptt. of Agril. Entomology : Dr. A. L. Narangalkar
7) Head, Deptt. of Agril. Economics : Dr. J. M. Talathi
8) Head, Deptt. of Ani. Hus. & Dairy Science : Dr. B. G. Desai
9) Head, Deptt. of Agronomy : Dr. S. A. Chavan (Additional charge)
10) Head, Deptt. of Agril. Botany : Dr. B. L. Thaware (upto 31/05/2018)
Dr. M.M. Burondakar
(Additional Charge from 01/06/2018)
11) Associate Director of Research, R.A.R.S., : Dr. L. S. Chavan
Karjat (Additional charge upto 31/05/2018)
Dr. A. K. Shinde
(Additional charge 01/06/2018 to 14/01/2019)
Dr. R.L. Kunkerkar
(Additional charge onward 15/01/2019)
12) Associate Director of Research, R.F.R.S., : Dr. P.C. Haldawanekar
Vengurle

D) Other Officers

- 1) Registrar : Dr. S. S. Narkhede
(Additional charge from 30/6/2018)
Dr. S. A. Chavan
(Additional charge 01/07/2018 to 31/03/2019)
2) Comptroller : Shri. A. S. Pawar
(Add. Charge upto 01/11/2018)
Shri. U.B. Gimhanvekar
(Add. Charge from 02/11/2018)
3) University Engineer : Shri. R.P. Dhumale
4) Student's Welfare Officer : Shri. N. A. Wagale
5) Deputy Registrar (Exam) : Shri. A. S. Pawar
(upto 01/11/2018)
Shri. A. S. Ambekar (From 02/11/2018)
6) Assistant Librarian : Shri. D. B. Khupte
7) Assistant Registrar (Admn-I) : Shri. U.B. Gimhanvekar

- ८) सहाय्यक कुलसचिव (प्रशासन-२) : श्री. एच. एस. कामत (अतिरिक्त कार्यभार)
- ९) सहाय्यक नियंत्रक (लेखा-१) : श्री. एस. पी. दुसाने
- १०) सहाय्यक नियंत्रक (लेखा-२) : श्री. ए. आर. मरकड (अतिरिक्त कार्यभार)
- ११) अधिदान व लेखा अधिकारी, पूलेपप (१) : श्रीमती. अपर्णा जोईस
(अतिरिक्त कार्यभार दि. २२/०९/२०१९ पर्यंत)
श्रीमती एस. एस. देवळेकर
(दिनांक २३/०९/२०१९ पासून)
- १२) कुलगुरुयांचे स्वीय सहाय्यक : श्री. एस. पी. दुसाने (अतिरिक्त कार्यभार)
- १३) सहाय्यक नियंत्रक, कृ.म.वि., दापोली : श्रीमती. एम. बी. साळवी
- १४) सहाय्यक कुलसचिव, कृ.म.वि., दापोली : श्री. एम. जी. डोळस (दि. २५/१०/२०१८ पर्यंत)
श्रीमती एम.बी. साळवी (दि. २६/१०/२०१८ ते
२२/०९/२०१९ पर्यंत)
श्रीमती. अपर्णा जोईस
(दिनांक २३/०९/२०१९ पासून)
- १५) सहाय्यक कुलसचिव, कृ.अ.तं.म., दापोली : श्री. एम. जी. डोळस
(दिनांक २६/१०/२०१८ पासून)
- १६) सहाय्यक कुलसचिव, म.म.वि. शिरगांव, : श्रीमती. एस. सी. हलकुर्की
रत्नागिरी : (दिनांक ३१/०८/२०१८ पर्यंत रिक्त)

५.२ विद्यापीठ प्राधिकरणे

अहवाल कालावधीत विद्यापीठाची कार्यकारी परिषद, विद्या परिषद, संशोधन परिषद, विस्तार शिक्षण परिषद, विद्याशाखा व अभ्यास मंडळे या प्राधिकरणांच्या वेळोवेळी सभा घेण्यात आल्या.

५.२.१ कार्यकारी परिषद

अहवाल कालावधीत कार्यकारी परिषदेच्या एकूण ३ नियमित सभा झाल्या.

५.२.२ विद्या परिषद

अहवाल कालावधीत विद्या परिषदेच्या २ सभा झाल्या.

५.२.३ कृषि संशोधन परिषद

अहवाल कालावधीत कृषि संशोधन परिषदेची एक सभा घेण्यात आली.

५.२.४ विस्तार शिक्षण परिषद

अहवाल कालावधीत विस्तार शिक्षण परिषदेची एक सभा घेण्यात आली.

५.२.५ विद्या शाखा

विद्यापीठांतर्गत कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी या तीन विद्याशाखा अहवालाच्या काळात कार्यरत होत्या.

8) Assistant Registrar (II)	:	Shri. H. S. Kamat (Additional charge)
9) Assistant Comptroller (I)	:	Shri. S. P. Dusane
10) Assistant Comptroller (II)	:	Shri. A.R. Markad (Additional charge)
11) Pay & Accounts Officer (I), P.A.U.	:	Smt. A. G. Jois (Additional charge upto 22/01/2019) Smt. M.S. Devalekar (from 23/01/2019)
12) P. A. to Vice-Chancellor	:	Shri. S. P. Dusane (Additional charge)
13) Assistant Comptroller, C.O.A., Dapoli.	:	Smt. M.B. Salvi
14) Assistant Registrar, C.O.A., Dapoli	:	Shri. M. G. Dolas (Additional charge upto 25/10/2018) Smt. M.B. Salvi (Additional charge 26/10/2018 to 22/01/2019) Smt. A. G. Jois (Additional charge onward 23/01/2019)
15) Assistant Registrar, C.A.E.T., Dapoli:		Shri. M.G. Dolas (upto 26/10/2018)
16) Assistant Registrar, C.O.F, Ratnagiri :		Smti. S. C. Halkurki (upto 31/08/2018) vacant

5.2 University Authorities

Time to time meetings of various bodies of University Authorities such as Executive Council, Academic Council, Agri. Research Council, Extension Council, Faculties, Board of Studies were conducted during the period under report.

A. Executive Council :

In all, 3 regular meetings of Executive Council were conducted during the period under report.

B. Academic Council :

Two meetings of Academic Council were conducted during the period under report.

C) Agril. Research Council

One meeting of Agril. Research Council was conducted during the period under report.

D) Extension Council

One meeting of Extension Council was conducted during the period under report.

E) Educational Faculties

Three different faculties such as Agriculture, Fisheries and Agricultural Engineering were functioning during the period under report.

५.२.६ अभ्यास मंडळे

अहवाल कालावधीत सर्व अभ्यास मंडळांच्या सभा नियमितपणे घेण्यात आल्या.

५.३ विद्यापीठ कर्मचारी नियुक्त्या

- १) महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांचे मार्फत : पदोन्नती - २
- २) विद्यापीठामार्फत (पदोन्नत्या व नियुक्त्या) : अ) पदोन्नती - १२
ब) नामनिर्देशन - ५

५.४ सेवानिवृत्त अधिकारी

५.४.१ अधिकारी (नियत वयोमान)

- १) श्री. दिलीप सुधाकर पाटील, व. सं.स. : दिनांक ३०/०४/२०१८
- २) डॉ. रामचंद्र मारुती कदम, सहाय्यक प्राध्यापक : दिनांक ३०/०४/२०१८
- ३) डॉ. बाबूराव लक्ष्मण ठवरे, प्रमुख, कृषि वनस्पतीशास्त्र : दिनांक ३१/०५/२०१८
- ४) डॉ. लक्ष्मण शंकर चव्हाण, प्राध्यापक : दिनांक ३१/०६/२०१८
- ५) डॉ. रविंद्र मुरलीधर जोशी, सहाय्यक प्राध्यापक : दिनांक ३०/०६/२०१८
- ६) श्रीमती सुलोचला चंद्रकांत हलकुर्की, सहा. कुलसचिव : दिनांक ३१/०८/२०१८
- ७) श्री. नरेंद्र रघुनाथ पाडाळकर, सहाय्यक प्राध्यापक : दिनांक ३१/०८/२०१८
- ८) श्री. शशांक गजानन कदम, सहा. प्राध्यापक : दिनांक ३१/१२/२०१८
- ९) डॉ. अविनाश कृष्णाजी शिंदे, प्राध्यापक : दिनांक ३१/०९/२०१९
- १०) डॉ. काशिनाथ दामोदर पाटील, प्रमुख : दिनांक ३१/०३/२०१९
- ११) डॉ. सुभाष अनंत चव्हाण, प्राध्यापक : दिनांक ३१/०३/२०१९

५.४.२ अधिकारी (स्वेच्छा निवृत्त)

: निरंक

५.४.३ अधिकारी (निधन)

: कै. श्री. अनिल सखाराम पवार,

उपकुलसचिव - दि. ०१/११/२०१८

F) Board of Studies

Regular meetings of various Board of studies under different faculties were conducted during the period under report.

5.3 Appointment of Officers

- 1) Through Maharashtra Council of Agricultural Education & Research, Pune : By Promotion - 2
- 2) Through University : (By Promotion & Nomination) :
 - i) By Promotion - 12
 - ii) By Nomination - 5

5.4 Retired Officers

1) Officers (Superannuation)

- 1) Shri. D.S. Patil, Ex. S.R.A. : 30/04/2018
- 2) Dr. R.M. Kadam, Ex. Asstt. Prof. : 30/04/2018
- 3) Dr. B.L. Thavare, E. Head Plant Pathology : 31/05/2018
- 4) Dr. L.S. Chavan, Ex. Professor : 31/05/2018
- 5) Dr. R.M. Joshi, Ex. Asstt. Prof. : 30/06/2018
- 6) Smt. S.C. Halkulki, Ex. Asstt. Registrar : 31/08/2018
- 7) Shri. N.R. Padalkar, Ex. Asstt. Prof. : 31/08/2018
- 8) Shri. S. G. Kadam, Ex. Asstt. Prof : 31/12/2018
- 9) Dr. A. K. Shinde, Ex. Professor : 31/01/2019
- 10) Dr. K.D. Patil, Ex Head : 31/03/2019
- 11) Dr. S.A. Chavan, Ex. Professor : 31/03/2019

2) Officers (Voluntarily) : Nil

3) Officers (Expired) : Late Shri. Anil Shakaram Pawar,
Dy. Registrar -01/11/2018

५.५ एकूण विद्यापीठ कर्मचारी

विद्यापीठात ३१ मार्च, २०१८ अखेर मंजूर पदे, भरलेली पदे, आरक्षित पदे व रिक्त पदांबाबतची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

पदे	मंजूर पदे	भरलेल्या पदांची वर्गवारी							रिक्त पदे
		अजा	अज	विजा /भज	विमाप्र	इमाव	खुली	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१) कार्यकारी अधिकारी									
कुलगुरु	१	--	--	--	--	--	१	१	--
२) अध्यापकीय अधिकारी									
अधिष्ठाता (कृषि)	१	--	--	--	--	--	१	१	--
संशोधन संचालक	१	--	--	--	--	--	१	१	--
संचालक, विस्तार शिक्षण विभाग प्रमुख	१०	--	--	--	--	--	५	५	५
सहयोगी संशोधन संचालक	२	--	--	--	--	--	१	१	१
संशोधन उपसंचालक	३	२	--	--	--	--	१	३	--
सहाय्यक ग्रंथपाल	३	१	--	--	--	--	१	२	१
३) इतर अधिकारी									
कुलसचिव	१	--	--	--	--	--	--	--	१
नियंत्रक	१	--	--	--	--	--	--	--	१
विद्यार्थी कल्याण अधिकारी	१	--	--	--	--	--	१	१	--
विद्यापीठ अभियंता	१	--	--	--	--	--	--	--	१
उपकुलसचिव (परीक्षा)	१	--	--	--	--	--	१	१	--
सहाय्यक कुलसचिव/सहाय्यक नियंत्रक	११	--	--	१	--	--	५	६	५
क्रीडा अधिकारी	२	--	--	--	--	--	१	१	१
शारीरिक प्रशिक्षण निदेशक	२	--	--	--	--	--	२	२	०
कुलगुरु यांचे स्वीय सचिव	१	--	--	--	--	--	--	--	१
सुरक्षा अधिकारी	२	--	--	--	--	--	१	१	१
वैद्यकीय अधिकारी	१	--	--	--	--	--	--	--	१
सहाय्यक अभियंता	३	१	--	--	--	--	२	३	--
एकूण (१+२+३)	४९	४	--	१	--	--	२५	३०	१९
४) अध्यापकीय वर्ग कृषिविद्या शाखा									
सहयोगी अधिष्ठाता, (कृषि, कापव्यपंसं, उमवि)	३	--	--	--	--	--	२	२	१
प्राध्यापक व तत्सम (कृषि, कापव्यपंसं, उमवि)	१८	--	--	--	--	--	८	८	१०
सहयोगी प्राध्यापक व तत्सम (कृषि, कापव्यपंसं, उमवि)	७२	९	--	२	--	२	२८	४१	३१

5.5 University Staff

Information regarding number of posts sanctioned, filled-in and reserved posts for the period ending 31st March, 2019

Posts	No. of Sanctioned posts	Posts filled-in category-wise							Vacant posts
		SC	ST	DT/NT	SBC	OBC	Open	Total	
i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x
1) Executive Officer									
Vice-Chancellor	1	-	-	-	-	-	1	1	-
2) Academic Officers									
Dean (Agriculture)	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Director of Research	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Director of Extension Education	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Heads of the Department	10	-	-	-	-	-	5	5	5
Associate Director of Research	2	-	-	-	-	-	1	1	1
Deputy Director of Research	3	2	-	-	-	-	1	3	-
Assistant Librarian	3	1	-	-	-	-	1	2	1
3) Other Officers									
Registrar	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Comptroller	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Students Welfare Officer	1	-	-	-	-	-	1	1	-
University Engineer	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Deputy Registrar (Exam.)	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Asstt.Registrar/Asstt.Comptroller	11	-	-	1	-	-	5	6	5
Sports Officer	2	-	-	-	-	-	1	1	1
Physical Training Instructor	2	-	-	-	-	-	2	2	-
P.A. to Vice-Chancellor	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Security Officer	2	-	-	-	-	-	1	1	1
Medical Officer	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Assistant Engineer	3	1	-	-	-	-	2	3	-
Total (1+2+3) :-	49	4	-	1	-	-	25	30	19
4) Academic Staff Faculty of Agriculture									
Associate Dean (Agri./PGI-PHM/Hort.)	3	-	-	-	-	-	2	2	1
Professor & equivalent	18	-	-	-	-	-	8	8	10
Asso. Professor & equivalent	72	9	-	2	-	2	28	41	31

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
सहाय्यक प्राध्यापक व तत्सम (कृषि, कापव्यपंसं, उमवि)	१४९	१६	७	११	--	९	६६	१०९	४०
कृषि अधिकारी/पशुवैद्यकीय अधिकारी/कनिष्ठ पशुवैद्यकीय अधिकारी/वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक/विस्तार अधिकारी/ तांत्रिक सहाय्यक/वरिष्ठ सांख्यिकी सहाय्यक	३५	६	३	३	--	४	१९	३५	--
कृषि पर्यवेक्षक/कनिष्ठ संशोधन सहाय्यक	३८	६	३	४	--	५	१७	३५	३
एकूण (४)	३१५	३७	१३	२०	--	२०	१४०	२३०	८५
५) अध्यापकीय वर्ग मत्स्यविद्या शाखा									
सहयोगी अधिष्ठाता	१	--	--	--	--	--	--	--	१
प्राध्यापक व तत्सम	१०	--	--	--	--	--	५	५	५
सहयोगी प्राध्यापक व तत्सम	१५	१	--	--	--	--	१२	१३	१३
सहाय्यक प्राध्यापक व तत्सम	४५	६	१	२	१	२	२०	३२	१०
जीवशास्त्रज्ञ	६	१	--	१	--	--	३	५	१
कनिष्ठ संशोधन सहाय्यक/ गियर टेक्निशियन	३	--	--	--	--	--	२	२	१
एकूण (५)	८०	८	१	३	१	२	४२	५७	२३
६) अध्यापकीय वर्ग कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली									
सहयोगी अधिष्ठाता	१	--	--	--	--	--	--	--	०
प्राध्यापक व तत्सम	७	--	--	--	--	--	६	६	१
सहयोगी प्राध्यापक व तत्सम	१२	--	--	--	--	--	९	९	३
सहाय्यक प्राध्यापक व तत्सम	२४	४	--	--	--	--	१२	१६	८
वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक (कृतमं)	४	--	१	१	--	--	२	४	--
एकूण (६)	४८	४	१	१	--	--	२९	३५	१३
७) कृषि विज्ञान केंद्र									
सहाय्यक	२	१	--	--	--	१	--	२	--
लघुटंकलेखक	२	--	--	--	--	१	--	१	१
वाहनचालक	४	--	--	१	--	--	३	४	--
माली	२	--	--	--	--	--	२	२	--
पशुपरिचर	२	२	--	--	--	--	--	२	--
एकूण (७)	१२	३	--	१	--	२	५	११	१
८) वर्ग-३ कर्मचारी	५१९	७१	३०	३६	८	४०	२३१	४१६	१०३
९) वर्ग-४ कर्मचारी	७७९	८८	४७	६९	१२	११४	२९६	६२६	१५३
एकूण (८)	१२९८	१५९	७७	१०५	२०	१५४	५२७	१०४२	२५६
एकूण (१+२+३+४+५+६+७+८+९)	१८०२	२१५	९२	१३१	२१	१७८	७६८	१४०५	३९७

i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x
Asstt. Professor & equivalent	149	16	7	11	-	9	66	109	40
Agril. Officer/Sr. Res. Asstt./Extn. Officer/Tech. Officer/Sr. Stat. Asstt. / Sr. Tech. Officer /Vet. Officer/ Jr. Vet. Officer	35	6	3	3	-	4	19	35	0
Agril. Supervisor/Jr. Res. Asstt.	38	6	3	4	-	5	17	35	3
Total (4) :-	315	37	13	20	-	20	140	230	85
5) Academic Staff Faculty of Fisheries Sc.									
Associate Dean	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Professor & equivalent	10	-	-	-	-	-	5	5	5
Asso. Professor & equivalent	15	1	-	-	-	-	12	13	2
Asstt. Professor & equivalent	45	6	1	2	1	2	20	32	13
Biologist	6	1	-	1	-	-	3	5	1
Gear Technician/Jr. Res. Asstt.	3	-	-	-	-	-	2	2	1
Total (5) :-	80	8	1	3	1	2	42	57	23
6) Academic Staff College of Agril. Engineering & Technology, Dapoli									
Associate Dean	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Professor & equivalent	7	-	-	-	-	-	6	6	1
Asso. Professor & equivalent	12	-	-	-	-	-	9	9	3
Asstt. Professor & equivalent	24	4	-	-	-	-	12	16	8
Senior Research Assistant (CAET)	4	-	1	1	-	-	2	4	-
Total (6) :-	48	4	1	1	0	0	29	35	13
7) Krishi Vigyan Kendra									
Assistant	2	1	-	-	-	1	-	2	-
Steno Typist	2	-	-	-	-	1	-	1	1
Driver	4	-	-	1	-	-	3	4	-
Mali	2	-	-	-	-	-	2	2	-
Animal Attendant	2	2	-	-	-	-	-	2	-
Total (7) :-	12	3	-	1	-	2	5	11	1
8) Class-III Clerical Staff	519	71	30	36	8	40	231	416	103
9) Class-IV Clerical Staff	779	88	47	69	12	114	296	629	153
Total (8) :-	1298	159	77	105	20	154	527	1042	256
Total (1+2+3+4+5+6+7+8) :-	1802	215	92	131	21	178	768	1405	397

५.६ विद्यापीठाचे आर्थिक समालोचन

सन २०१८-१९ या वित्तीय वर्षामध्ये अनिवार्य (योजनेत्तर) योजनांसाठी महाराष्ट्र शासनाकडून रक्कम रुपये १०९८१.२८ लाख अनुदान प्राप्त झाले. त्यापैकी रुपये ९५१७.०८ लाख खर्च झाला आहे. त्याचप्रमाणे कार्यक्रम (योजनांतर्गत) योजनांसाठी रुपये १६००.०० लाख अनुदान प्राप्त झाले. त्यामधून रुपये १५९३.६२ लाख खर्च झाला. तसेच भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली व भारत सरकार यांच्याकडून रुपये १६०९.८१ लाख अनुदान प्राप्त झाले. त्यामधून रुपये १२३४.२७ लाख खर्च झाले.

सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात प्राप्त अनुदान व झालेला खर्च याबाबतचा गोषवारा पुढीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशील	सन २०१७-१८	
		मंजूर तरतूद (रु.लाख)	शासन अनुदानातून झालेला प्रत्यक्ष खर्च (रु.लाख)
अ)	योजनेत्तर योजना		
१	०१ पीकसंवर्धन	१०९८१.२८	९५१७.०८
२	०३ पशुसंवर्धन	४०८.६७	३३१.३०
३	०५ मत्स्यव्यवसाय	१२९०.२५	११५६.६१
	एकूण (अ)	१२६८०.२०	११००४.९९
ब)	योजनांतर्गत योजना		
४	०१ पीकसंवर्धन	१६००.००	१५९३.६२
क)	भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली पुरस्कृत योजना/तदर्थ योजना	१६०९	१२३४.२७
ड)	महसूली उत्पन्न/ खर्च	१३६४.८३	१३२२.०१
	एकूण (अ+ब+क+ड)	१७२५४.५४	१५१५४.८९

५.७ मूलभूत सुविधांची निर्मिती

५.७.१. योजनाबाह्य योजना

अ) ०१- पीक संवर्धन इमारत परिरक्षण

विद्यापीठांतर्गत किरकोळ बांधकामे करणे तसेच इमारतीची दुरुस्ती करणे व नूतनीकरणाची कामे करून घेण्यासाठी बांधकाम विभागाला सन २०१८-१९ या वर्षामध्ये रु. ११०.०० लाख एवढे अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आले होते. अहवाल वर्षात निरनिराळ्या इमारतींची दुरुस्ती करणे तसेच कार्यालयीन इमारतीचे आणि संशोधन केंद्रावरील विद्यापीठ निवासस्थाने दुरुस्ती करणे तसेच विद्यापीठ प्रक्षेत्रांतर्गत रस्त्यांचे नूतनीकरण करणे, विविध संशोधन केंद्रावरील अतिथीगृहाची दुरुस्ती करणे, प्रसाधनगृहांची दुरुस्ती करणे, इमारतीचे विद्युत नूतनीकरण करणे तसेच गोडावून व औजारे शेड यांची दुरुस्ती करणे, इमारतींना अंतर्गत व बाह्य रंगरंगोटी करणे, इमारतींना वॉटर प्रुफींग करणे यासाठी एकूण अनुदान रक्कम रु. १०९.७२ लाख एवढा खर्च झालेला आहे.

5.6 Financial status of the University

During the financial year 2018-2019 the grants of Rs.10981.28 lakhs have been received from the Government of Maharashtra under Non-plan sector. From these grants the expenditure of Rs. 9517.08 lakhs has been incurred. Similarly the grants of Rs. 1600.00 lakhs have been received under Plan sector against which the expenditure of Rs. 1593.62 lakhs has been incurred. In the reporting year the total Revenue Receipts of Rs. 1364.83 lakhs have been realized from which an expenditure of Rs. 1322.01 lakhs has been incurred. The grants of Rs. 1609.81 lakhs have been received from the ICAR, New Delhi and Government of India from which the expenditure of Rs. 1234.27 lakhs has been incurred.

The abstract of the grants received, expenditure incurred during the financial year 2018-19 is as under.

Sr. No.	Particulars	Sanctioned/ Received Grants (Rs.In lakhs)	Actual Expenditure from Govt. grants (Rs.In lakhs)
A)	Non-Plan Schemes		
1)	01 Crop Husbandry	10981.28	9517.08
2)	03 Animal Husbandry	408.67	331.30
3)	05 Fisheries	1290.25	1156.61
	Total - A	12680.20	11004.99
B)	Plan Schemes		
4)	01 Crop Husbandry	1600.00	1593.62
C)	ICAR,New Delhi / GOI/Adhoc Scheme	1609.81	1234.27
D)	Revenue Receipts/ Expenditure	1364.83	1322.01
	Grand Total (A to D)	17254.84	15154.89

5.7. Creations of basis infrastructure facilities

5.7.1 Non Plan Schemes

A) 01 Agriculture Building maintenance.

1. Government has sanctioned a grant-in-aid of Rs. 110.00 lakhs during the financial year 2018-19 for minor building repairs and renovations works for the Faculty of Agriculture under the head 01 Agriculture Building maintenance. This office utilized the full grants received from Government on various works such as repairs and renovation of office building and residential quarters at main campus and research stations, repairs and renovation of roads, repairs to guest houses at various research stations, repairs to toilet blocks, re-electrification of different buildings. Water proofing treatment to various buildings, rewinding submersible pumps at various research stations under taken and an expenditure of Rs. 109.72 lakh was incurred for the above works during the financial year 2018-19.

ब) ०२- पशुसंवर्धन इमारत परिरक्षण

विद्यापीठाचे अधिपत्याखालील पशुसंवर्धन विद्याशाखेअंतर्गत सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षामध्ये रक्कम रु. ५.०० लाख एवढे अनुदान बांधकाम विभागास प्राप्त झाले. पशुपैदास प्रक्षेत्र, निळेली येथे मुख्य कार्यालयाला वेदर शेड बसविणे, प्लिंथ प्रोटेक्शन करणे, पशुपैदास प्रक्षेत्र, निळेली येथील निवासस्थानाची दुरुस्ती करणे, गुरांचा गोठा आणि मुख्य इमारतीच्या समोर संरक्षक भिंत बांधणे तसेच प्रभारी अधिकारी यांच्या निवासस्थानाची दुरुस्ती करणे, इ. कामांवर अहवाल वर्षामध्ये ३.१२ लाख एवढा खर्च करण्यात आला आहे.

क) ०३- मत्स्य संवर्धन इमारत परिरक्षण

अहवाल वर्षामध्ये रक्कम रु. ३.०० लाख एवढे अनुदान सदर लेखा शिर्षांतर्गत बांधकाम विभागाला प्राप्त झाले. गळती प्रतिबंधक उपाययोजना करणे, पाण्याच्या पाईप लाईनची दुरुस्ती करणे, पाण्याच्या टाकीची दुरुस्ती करणे, तसेच इमारतींना बाहेरून रंगरंगोटी करणे व इतर किरकोळ दुरुस्ती करणे इ. साठी रक्कम रु.३.०६ लाख एवढा खर्च झालेला आहे.

५.७.२. योजनांतर्गत योजना

५.७.२.१ मुळदे येथे उद्यानविद्या महाविद्यालय सुरु करणे

सदर प्रकल्पांतर्गत शासनाकडून रु. ४५९.०० लाख एवढे अनुदान बांधकाम विभागाला प्राप्त झाले. सदर प्रकल्पांतर्गत विद्यार्थी/विद्यार्थिनी वसतिगृहे बांधणे, पाण्याच्या पाण्यासाठी विहीर खोदणे, प्रयोगशाळा इमारत बांधणे, ग्रंथालय आणि भांडारगृह यांचे विद्युतीकरण करणे इ. साठी रक्कम रु. ४५९.०० लाख एवढा खर्च झालेला आहे.

५.७.२.२ रोहा येथे काढणीपश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन अभ्यास सुरु करणे

सन २०१८-१९ मध्ये एकूण रक्कम रु. ३०८.६९ लाख एवढे अनुदान या लेखा शिर्षांतर्गत प्राप्त झाले. अहवालवर्षात मुख्य प्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम करणे, आर.सी.सी. पक्का नाला बांधणे, तसेच विद्यार्थी वर्ग सुरु करण्यासाठी तात्पुरत्या शेडचे बांधकाम करणे, तसेच विद्यार्थी/विद्यार्थिनीसाठी तात्पुरते वसतिगृह बांधणे, भराव करणे, वास्तुशास्त्रज्ञ फी, संरक्षक भिंत बांधणे इ. कामांसाठी रक्कम रु. ३०८.६९ लाख एवढा खर्च करण्यात आला आहे.

५.७.२.३ रत्नागिरी शिरगांव येथे तीन वर्षांचा मत्स्य व्यवसाय अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम सुरु करणे

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. १६६.०० लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले. या प्रकल्पांतर्गत तंत्र शिक्षण इमारत बांधणे, मुख्य प्रवेशद्वाराजवळील नाल्यावर आर.सी.सी. बॉक्स टाईप कलर्हट बांधणे, विद्यार्थी/विद्यार्थिनीसाठी वसतिगृह बांधणे, ए.बी.सी. आणि डी टाईप वॉटर ड्रेन बांधणे, अंतर्गत मार्ग बदलणे इ. कामांसाठी रक्कम रु. १६६.०० लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

B) 02 Animal husbandry Building Maintenance.

The grant-in-aid of Rs. 5.00 lakhs was received during the year 2018-19 under the head 03 Animal husbandry Building Maintenance. The work of repairs to quarters, young bull shed and hester shed, providing retaining wall in front side of office building, repairing to in-charge quarters and repairing to main office building. Providing plinth protection, weather shed to main office building at Cattle Breeding Farm Nileli were under taken and an expenditure of Rs. 3.12 lakh was incurred for the above works during the financial year 2018-19.

C) 03 Fish Building maintenance.

The grant-in-aid of Rs. 3.00 lakhs was received for faculty of fisheries under the head 05 fish Building maintenance. The various repairs works, water proofing works, repairs to water supply line, expansion joints, water storage tank, providing external painting and minor repairs etc. were completed by spending an amount of Rs. 3.06 lakhs during the financial year 2018-19..

5.7.2 Plan Schemes

5.7.2.1. Construction of Works under 'Establishment of College of Horticulture, Mulde, Dist-Sindhudurg

During the said financial year 459.00 lakhs, a meager grant was received from the Government of Maharashtra. Accordingly the work construction of Boys and Girls Hostel Building, construction of laboratory building is hampered. An amount of Rs. 459.00 lakhs were incurred during the financial year 2018-19 for the above mentioned purpose.

5.7.2.1. Construction of works under Establishment of PGI-PHM Roha

During the financial year Rs. 308.69 lakh a very meager grants was received from Govt. of Maharashtra under which work like construction of main administrative building, construction of RCC Nala and other allied work is in progress. An amount of Rs. 308.69 lakhs was incurred during the financial year 2018-19 for the above mentioned purpose.

5.7.2.3. Construction of works under taken for the scheme establishment of Fisheries Engineering Diploma course of three year at Ratnagiri.

During the financial year, Rs. 166.00 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. Under this scheme various works like construction Educational building, constructions of box type culvert near entrance gate, construction of Boys and Girls Hostel buildings A,B,C and D type water drain, construction was undertaken and for this an expenditure of Rs. 166.00 lakhs was incurred during the said financial year.

५.७.२.४ सेंद्रीय शेती संशोधन व प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करणे

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. ३६.३६ लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले होते. या प्रकल्पांतर्गत गोठा संलग्न गांडूळ खत निर्मिती शेड बांधणे या कामासाठी रक्कम रु. ३.८९ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.२.५ सागरी जीवशास्त्रीय संशोधन केंद्राच्या पनवेल येथील प्रक्षेत्रावर मत्स्यालय व संग्रहालय स्थापन करणे.

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. २०.०० लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले असून त्यापैकी रक्कम रु. २.०९ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.२.६ सागरी जीवशास्त्रीय संशोधन केंद्र पेटकिल्ला येथे इमारत बांधकाम करणे.

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. २०.०० लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले असून त्यापैकी रक्कम रु. १.४३ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.३ भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली (केंद्र शासन पुरस्कृत योजना)

अहवाल वर्षामध्ये सदर योजनेत अनुदान उपलब्ध झालेले नाही. .

५.७.४ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

५.७.४.१ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना (शेततळी बांधणे)

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये शेतकऱ्यांच्या आंबा व काजू प्रक्षेत्रावर शेततळी बांधणे या कामासाठी रक्कम रु. ६५.०० लाख एवढे अनुदान प्राप्त झाले असून त्यापैकी रक्कम रु. ४५.९४ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.४.२ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना पनवेल येथील खार जमीन संशोधन केंद्राच्या प्रयोगशाळेचे बळकटीकरण आणि मृद आरोग्य व मत्स्योत्पादनासाठी शेतकऱ्यांची क्षमता बांधणी प्रकल्प याकरिता रक्कम रु. ५४.२९ लाख एवढे अनुदान प्राप्त झाले असून रक्कम रु. ३२.७१ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.४.३ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत कोकणामध्ये विविध जैविक खतांचे उत्पादन या प्रकल्पांतर्गत इमारत बांधकाम/विद्युतीकरण आणि इतर अनुषांगिक कामे करणे या करिता रक्कम रु. १७९.३५ लाख एवढे अनुदान प्राप्त झाले असून रक्कम रु. ११३.८२ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

5.7.2.4 Construction of organic agricultural research and training center.

During the financial year, Rs. 36.36 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 3.89 lakhs was incurred during the financial year 2018-19 for the above mentioned purpose.

5.7.2.5 Construction of Aquarium and Museum at Marine Biological Research Station, Panvel.

During the financial year, Rs. 20.00 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 2.09 lakhs was incurred during the financial year 2018-19 for the above mentioned purpose.

5.7.2.6 Construction of Marine Biological Research Station at Pethkill, Ratnagiri.

During the financial year, Rs. 20.00 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 1.43 lakhs was incurred during the financial year 2018-19 for the above mentioned purpose.

5.7.3. ICAR, New Dehi.

No grants available in the scheme during the financial year.

5.7.4. Rashtriya Krishi Vikas Yojana

5.7.4.1 . Rashtriya Krishi Vikas Yojana - Rain water harvesting through lined ponds (CAET-SWCE)

An amount of Rs. 65.00 lakhs was received under this head. A total of Rs. 45.94 lakhs was utilized for Construction of farm ponds under RKVY at Ratnagiri and Sindhudurg district.

5.7.4.2. Rashtriya Krishi Vikas Yojana – Strengthening of Laboratory at Khar Land Research Station, Panvel.

An amount of Rs. 54.29 lakhs was received under this head. A total of Rs. 32.71 lakhs was utilized for Infrastructure- Renovation of Laboratory and construction of Farm Development at Khar Land Research Station, Panvel.

5.7.4.3. Rashtriya Krishi Vikas Yojana - Production of different bio-fertilizer in Dr. BSKKV, Dapoli.

An amount of Rs. 179.35 lakhs was received under this head. A total of Rs. 113.82 lakhs was utilized for Biofertilizer building architect fee and erecting wire fencing and gate to pathology farm at Dapoli.

परिशिष्ट १

सन २०१८-१९ मधील बियाणे उत्पादन अहवाल

अ. क्र.	पीक	२०१८-१९
अ)	भात	
	मुलभूत बियाणे	२५.००
	पैदासकार बियाणे	१६७.०१
	पायाभूत बियाणे	३२४.३०
	सत्यतादर्शक बियाणे	१०८१.३९
	प्रमाणित बियाणे	०
	एकूण	१५९७.७०
ब)	नाचणी	२५.६८
क)	तेलवर्गीय पिके	११६.४४
ड)	कडधान्य पिके	३८.९४
ई)	भाजीपाला पिके	७.४२
	एकूण	१८८.४८
	सर्व एकूण	१७८६.१८
फ)	काजू बियाणे (क्विंटल)	९८२.००
ग)	नारळ बियाणे (नग)	९२११०.००

परिशिष्ट २

सन २०१८-१९ मधील कलमे/रोपे उत्पादन अहवाल

अ. क्र.	पीक	२०१८-१९
१.	आंबा	२.५५
२.	काजू	२.४६
३.	नारळ	०.६३
४.	चिकू	०.१७
५.	दालचिनी	०.१८
६.	जायफळ	०.४८
७.	काळीमिरी	०.६४
८.	कोकम	०.२९
९.	फणस	०.०३
१०.	सुपारी	०.१९
११.	पेरु, शेवगा, करवंद, केळी, पपई, लॉन, कडीपत्ता, वेलची, लवंग, जाम, ऑल स्पायसेस व इतर.	०.८५
१२.	आवळा	०.११
१३.	जांभूळ	०.३२
१४.	लिंबू	०.१५
१५.	वनऔषधी झाडे	२.७०
१६.	फुले व शोभिवंत झाडे	२.२०
१७.	भाजीपाला रोपे	२.६०
	एकूण	१६.५५

परिशिष्ट ३

सन २०१८-१९ मधील कृषि अवजारे उत्पादन व विक्री

अ.क्र.	कृषि औजारे	नग/संख्या	रक्कम
१.	वैभव विळा	१,०९३	६५,५८०
२.	स्वस्तिक औजार	०२	१,८५०
३.	अतुल चिकू झेला	१२९	३२,२५०
४.	पंकज चिखलणी औजार	०	०
५.	आंबा झेला	१,५०७	२,४१,१२०
६.	अमर बांडगुळ कटर	५५	१३,७५०
७.	दातेरी फावडे	४६	६,९००
८.	खणती	८३	९,९६०
९.	ड्रायलॅण्ड विडर	०६	६,६००
१०.	काजू बी सोलण अवजार	०६	३,०००
११.	नारळ सोलणी यंत्र	१२०	३६,०००
१२.	काजू बी सोलणी अवजार	२९	२४,६५०
१३.	इतर संरचना व उत्पादन		९०,२९०
		एकूण	५,३१,९५०/-

ANNEXURE - III

Production and sale of different tools/implements during the year 2018-19

Sr. No.	Particulars	2018-19	
		Qty.	Cost
1.	Vaibhav Sickle	1,093	65,580
2.	Swastik Groundnut hoe	02	1,850
3.	Atul Fruit Harvester	129	32,250
4.	Pankaj Puddler	0	0
5.	Mango Harvester	1,507	2,41,120
6.	Amar Loranthus Cutter	55	13,750
7.	Ankur Toothed Spade	46	6,900
8.	Stubble Remover	83	9,960
9.	Dryland Weeder	06	6,600
10.	CAET cashewnut cutter	06	3,000
11.	Coconut Dehusker	120	36,000
12.	Green cashewnut sheller	29	24,650
13.	Other structures	-	90,290
Total			5,31,950

परिशिष्ट ४

सन २०१८-१९ मधील कृषि यंत्रे/अवजारे चाचणी

अ.क्र.	कृषि यंत्रांचे नाव	उत्पादकाचे नाव
१.	कडबा कुटटी यंत्र	मे. माऊली ट्रेडर्स, सांगली
२.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.बोरास्ते अॅग्रो इंडस्ट्रिज प्रा.लि.नाशिक
३.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर SLX125 "C" Blade)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
४.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर SLX125 "L" Blade)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
५.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर SLX250 "L" Blade)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
६.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.तवक्कल फायब्रीकेटर्स, सोलापूर
७.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.राम फायबर्स, पलूस, सांगली
८.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर SLX250 "C" Blade)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
९.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर SLX10024 "L" Blade)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
१०.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर SLX10024 "J" Blade)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
११.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	श्री.अनिल चंद्रकांत पाठक, पूणे
१२.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.ओ.व्ही.अॅग्रीटेक इनपुट प्रा.लि.सोनीपत, हरियाणा
१३.	३ अश्वशक्ती सिंगल फेज विद्युतचलित कडबाकुटटी यंत्र	मे.भिडे आणि सन्स प्रा.लि. सांगली
१४.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.ओम अॅग्रो, मिरज, सांगली
१५.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.अॅग्रोफेब, निफाड, जि.नाशिक
१६.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.बोरास्ते अॅग्रो सेल्स कॉर्पोरेशन, निफाड, नाशिक
१७.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.बारामती स्टिल वर्क्स, बारामती, पूणे
१८.	ट्रॅक्टर चलित कोळपणी यंत्र (Mahindra 5 Tynes)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
१९.	ट्रॅक्टरचलित कोळपणी यंत्र (Mahindra 7 Tynes)	मे.महिंद्रा अॅण्ड महिंद्रा प्रा.लि.मोहाली-पंजाब
२०.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.अस्पी अॅग्रो इक्वीपमेंट प्रा.लि.मालाड
२१.	हस्तचलित लावणी यंत्र	मे.साई जनेसट प्रा.लि., पूणे
२२.	हस्तचलित भात लावण यंत्र	मे.बेन्सन अॅग्रो इंजिनिअरींग, एम.आय.डी.सी, नाशिक
२३.	ट्रॅक्टर चलित फवारणी यंत्र	मे.सुपर अॅग्रो, मिरज, सांगली

ANNEXURE - IV

Testing of different tools/implements during the year 2018-19

S. N.	Name of the machine tested	Name of the manufacturer
01	Chaff Cutter	M/s. Mauli Traders, Sangli (M.S.)
02	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	Boraste Agro Industries Pvt. Ltd., Nashik (M.S.)
03	Tractor Operated Rotavator	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
04	Tractor Operated Rotavator (Mahindra Gyrovator SLX 125 "L" Blade)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
05	Tractor Operated Rotavator (Mahindra Gyrovator SLX250 "L" Blade)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
06	Tractor Mounted Air Assisted Sprayer (Blower)	M/s. Tavakkal Fabricators, A/p. Sohal, Tal. Mohal, Dist. Solapur
07	Tractor Mounted Blower (Air Assisted sprayer)	Shri Ram Fibers, At-Post Palus, Dist-Sangli
08	Tractor Operated Rotavator (Mahindra Gyrovator SLX 250- "C" Blade)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
09	Tractor Operated Rotavator (Mahindra CRTG-10024 "L" Blade)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
10	Tractor Operated Rotavator (Mahindra CRTG - 10024 "J" Blade)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
11	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	Shri. Anil Chandrakant Pathak, Indapur, Dist. Pune (M.S.)
12	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	AV Agritech Inputs Pvt. Ltd., Dist. Sonapat, Haryana – 131029
13	3 Hp, Single Phase Electric Motor Operated Chaff Cutter	Bhide and Sons Pvt. Ltd., Sangli-416416 (MS)
14	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	M/s. Om Agro, Tal - Miraj, Dist- Sangli (M.S.)
15	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	AGROFAB, Niphad, Dist : Nashik (M.S.)
16	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	M/s. Boraste Agro Sales Corporation, Niphad, Dist. Nashik (M.S.)
17	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	M/s. Baramati Steel Works, Baramati, Pune
18	Tractor Mounted Cultivator (Mahindra 5 Tynes)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
19	Tractor Mounted Cultivator (Mahindra 7 Tynes)	M/s. Mahindra & Mahindra Ltd., Mohali (Punjab)
20	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	M/s. ASPEE Agro Equipment Pvt Ltd., Malad West, Mumbai
21	Manually Transplanter	Sai Gensets Pvt. Ltd., Pune (M.S.)
22	Manually Rice Transplanter	Benson agro Engineering, M.I.D.C. Satpur, Nasik
23	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	M/s. Super Agro, Miraj, Dist. Sangli (M.S.)

◀◀ २२ वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ क्रीडा महोत्सव २०१८ मुंबई विद्यापीठ, मुंबई (दि.१४ ते १८ फेब्रुवारी २०१९)

२२ वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ क्रीडा महोत्सव २०१८ मुंबई विद्यापीठ, मुंबई (दि.१४ ते १८ फेब्रुवारी २०१९) ▶▶

▶▶ अखिल भारतीय आंतर-कृषि-विद्यापीठ क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन पंजाब कृषि विद्यापीठ, लुधियाना (पंजाब) (दि.२ ते २ जानेवारी २०१९)

१६ सांस्कृतिक युवा महोत्सव इंद्रधनुष्य, हा यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक येथे दि. ७ ते ११ डिसेंबर २०१८ या कालावधीत आयोजित करण्यात आला होता. ▶▶

आंतरराष्ट्रीय आंबा परीषद-२०१८
प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ले
(दिनांक ८ ते ११ मे, २०१८)

४६ वी संयुक्त कृषि संशोधन आणि
विकास समिती-२०१८ ची बैठक
(दि. २४ ते २६ मे, २०१८)

अखिल भारतीय समन्वित जलव्यवस्थापन
प्रकल्पाची द्वैवार्षिक बैठक
(दि. १३ ते १५ जून, २०१८)

मत्स्य महाविद्यालय शिरगांव रत्नागिरी
येथे आयोजित आंतरराष्ट्रीय परिसंवाद
(दि. १७ ते २० जानेवारी २०१९)

